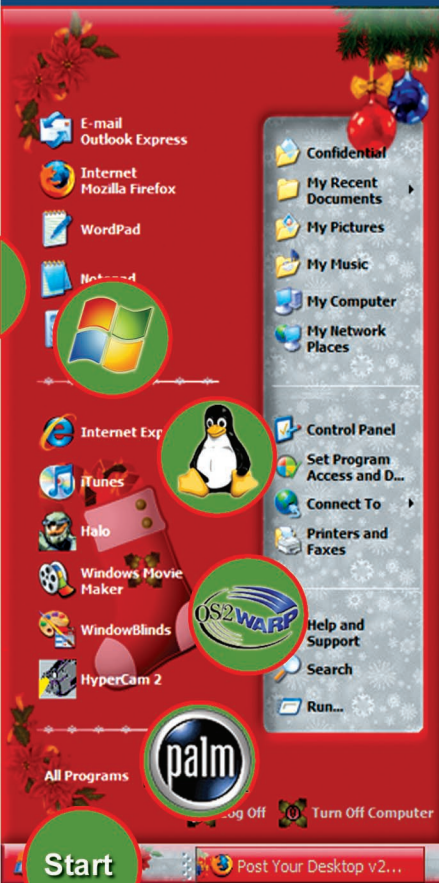

SoftwareBus

In dit nummer:

Free BSD

Ubuntu Steenbok

Massaal hernoemen

Kleurendoor op website

Filters in zwartwit fotografie

hcc!DOSgg
SYSTEMEN & APPLICATIES

2008 **6**

Voor gebruikers van o.a.: Windows Linux PalmOS OS/2

Dit is *SoftwareBus* jaargang 26, december 2008, nummer 6

Het tijdschrift *SoftwareBus* is een officiële uitgave van de hcc!DOSgg

website: www.DOSgg.nl
 forums: <http://forum.DOSgg.nl>
 nieuwsserver: news.DOSgg.nl

INHOUD

Van de redactie	3
Uitgebreid hernoemen	<i>Rein de Jong</i> 4
Kleurendoof?	<i>Henk van Andel</i> 8
Windows Vista SP1 Backup	<i>Tom Sparnaaij</i> 11
SMART, werkt het wel?	<i>Kees van der Vlies</i> 13
Mag de HCC a.u.b. weer HCC worden	<i>Ruud Uphoff</i> 15
Commentaar van HCC	<i>Petra Claessen</i> 16
Wakker worden	<i>Johan Swenker</i> 17
Maximaal besparen met VoIP (aanvullingen)	<i>Henk van Andel</i> 19
Mandriva Linux 2009	<i>Hans Lunsing</i> 21
BSD Live CD's (deel 1)	<i>Jan Stedehouder</i> 23
Uit de Baak geklapt	<i>Ruud Uphoff</i> 30
Fotografie in zwart-wit (digitale filters)	<i>Wessel Sijl</i> 32
Ubuntu, Stoutmoedige Steenbok	<i>Hans Lunsing</i> 37
Slecht bewaarde geheimen	<i>Ernst Roelofs</i> 40
Privé-surfen in werktijd	<i>Kees van der Vlies</i> 42
BSD Live CD's (deel 2)	<i>Jan Stedehouder</i> 43
GigaHits 2008 - 6	<i>Henk van Andel</i> 47
DOSgg Vraagbaken	49
Colofon	51
Vereniging DOSgg	52

DOSgg Gebruikersdagen 2009

7 februari, 25 april (+ALV), 19 september
 in De Bilt, H.F.Witte Centrum. Zie www.DOSgg.nl

Van de redactie

Het jaar 2008 zit er weer bijna op. Op computergebied waren er geen spectaculaire doorbraken. De opkomst van de kleine notebooks is niet zo sensationeel. De economische ontwikkelingen daarentegen waren veel heftiger. Het kan haast niet anders dan dat de recessie ook z'n uitwerking zal hebben op computer en software en dus op onze hobby. Toch kan de hobby gewoon doorgaan. Het is immers niet noodzakelijk elke keer een nieuwe pc te kopen. Dankzij de inspanningen van velen gaan Linux en Open Source verder. Deze *SoftwareBus* laat dat overduidelijk zien.

Een andere ontwikkeling speelt zich af in de HCC en in het bijzonder de DOSgg. Tijdens de zeer geslaagde HCC-dagen Nieuwe Stijl (HME) werden de prijswinnaars bekendgemaakt van onze prijsvraag voor een nieuwe naam. Ook in de e-Mailings, in *SoftwareBus* nr.5 en op de website werd de naam **CompUsers** prominent naar buiten gebracht. Helaas was dit nummer al gesloten, toen de Ledenraad van de HCC zich over de nieuwe naam zou uitspreken. Maar we hopen en verwachten dat het eerste nummer van de *SoftwareBus* in 2009 onder de vlag **CompUsers** zal uitkomen.

In deze *SoftwareBus* komt u artikelen tegen over BSD Live CD's, waar Jan Ste-

dehouder zinnige dingen over weet te zeggen. Het artikel zou aanvankelijk in twee afleveringen geplaatst worden, maar het is nu toch in één nummer gekomen (maar dan in twee delen ;-). Bij *SoftwareBus* nr.5 was een artikel gepland over de nieuwste Ubuntu-release, die toen ook op de *GigaHits* stond. Helaas is dat toen niet gelukt. Excuus. Dus staat de bijdrage van Hans Lunsingh in dit nummer. En hij schreef met een over Mandriva Linux, dat deze keer op de *GigaHits* staat.

Een ander vervolg gaat over het besparen op telefoonkosten, waar Henk van Andel in het vorige nummer en tijdens lezingen op de DOSgg-stand (HCC-dagen) al nuttige dingen over heeft

geschreven en gesproken. Deze keer heeft hij het bovendien over kleuren (op websites).

HCC-directeur Petra Claessen geeft commentaar op een kritische bijdrage van Ruud Uphoff.

En de fotografen komen ook ruim aan bod bij Wessel Sijl.

Rein de Jong, onze Total Commander-specialist, brengt het massaal hernoemen van bestanden onder de aandacht, dat ook voor fotografen interessant zal zijn.

De redactie hoopt op uw bijdragen in het komende jaar. Het is nodig meer auteurs te 'strikken'.

Redactie en Bestuur wensen u gezondheid, succes, lees- en hobbygenoege en ... tot in 2009!

Rhino's verhandelingen – TC-K08-a

Uitgebreid hernoemen

Rein de Jong

Belofte maakt schuld. Al eerder heb ik opgemerkt dat je met behulp van *Total Commander* eenvoudig bestanden kunt hernoemen. Dat kan makkelijk zijn voor foto's en muziek. Vaak hebben deze bestanden nietszeggende namen, zoals DSC003345 of PICT0045. Het enige dat je aan deze namen kunt zien is hoeveel foto's de camera heeft gemaakt en van welk toestel de foto afkomstig is. Bij muziekbestanden wil je graag extra informatie in de naam opnemen of juist verwijderen. Ook kan uitgebreid hernoemen gebruikt worden om bestanden in een willekeurige volgorde te plaatsen.

Ik ga hier geen algemene uitleg geven van het uitgebreid hernoemen. Maar ik maak aan de hand van een aantal voorbeelden duidelijk hoe 'uitgebreid hernoemen' in zijn werk gaat. Voor een algemene beschrijving verwijs ik naar het Nederlandse helpbestand en de handleiding *Total Commander* uitgegeven door Flanders Computer Club. Zie de links onderaan het artikel.

Voorbeelden

Aan de hand van de volgende 'klusjes' wordt het uitgebreid hernoemen verklaard. In dit artikel de eerste van de 4. Elders in het blad of in een volgend nummer de overige voorbeelden.

1. Foto's hernoemen naar een betekenisvolle naam: PIC000345
→ Vakantie_Frankrijk_000345

2. Foto's hernoemen voor de afdrukcentrale: PIC000345 → Postcode_huisnummer_volgnummer
3. MP3 hernoemen naar volgnummer_artiest_album_naam
4. MP3 hernoemen naar willekeurige_naam

Uitgangspunten

Om de functies, genoemd in dit artikel, uit te kunnen voeren, dienen de volgende plug-ins geïnstalleerd te zijn:

- **Exif 1.47b**
exif-informatie uit een afbeelding extraheren
- **AudiInfo 1.4.3**
toont informatie vanuit een audiobestand
- **Misc**
Willekeurig nummer genereren

Installeer de Plugins

De invoegtoepassingen moeten eerst worden geïnstalleerd. Exif en AudiInfo installeren heel simpel door vanuit Total Commander dubbel te

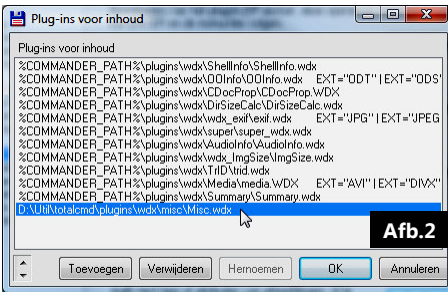
klikken op de zip-bestanden. Je krijgt dan zoiets als in afbeelding 1 te zien. Een klik op Ja installeert de plugin en je bent klaar.

De misc-plugin moet je handmatig installeren. Je pakt misc.wdx uit in de map ...\\totalcmd\\plugins\\wdx\\misc (eventueel eerst aanmaken). Nu moet

Total Commander nog weten dat de plug-in aanwezig is. Klik Configuratie → Opties → Plugins → knop <Configureren> bij 'Plugins voor inhoud (.WDX)' → Klik <Toevoegen> → Navigeer naar de map waar de plugin staat:

(... \totalcmd\plugins\wdx\misc) → dubbelklik op Misc.wdx en het staat in het lijstje van de inhoudplugins (afbeelding 2) Let op: Je ziet in afbeelding 2 naast de misc-plugin ook de plugins staan die ik reeds heb geïnstalleerd.

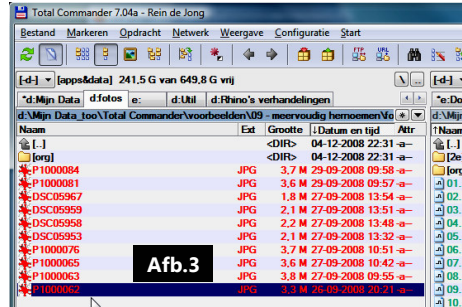
Nu de plug-ins geïnstalleerd zijn, kan een aanvang worden gemaakt met de klusjes.

Foto's hernoemen naar een betekenisvolle naam

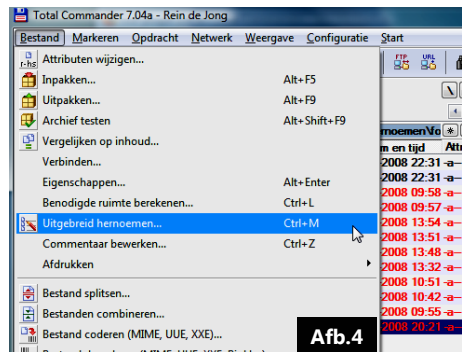
Namen zonder betekenis, zo komen de foto's uit de camera. Daarom graag de foto genoemd naar de gebeurtenis waarop ze betrekking heeft. Iets van Bruiloft_Jan&Janny_nnnn of Vakantie_Brussel_nnnn. Voor dat nnnn nemen we het nummer van het origineel zodat de herkomst bekend is. We hebben immers al lemaal een archief van de originele fo-

to's op een extern medium en dan willen we PIC000345 toch weer kunnen paren met Vakantie_Antwerpen_PIC000345.

Hoe pakken we dat nu aan met Total Commander? Allereerst wordt de map met de foto's geselecteerd met alle foto's onder de cursor (dwz. geselecteerd zoals in Afbeelding 3)

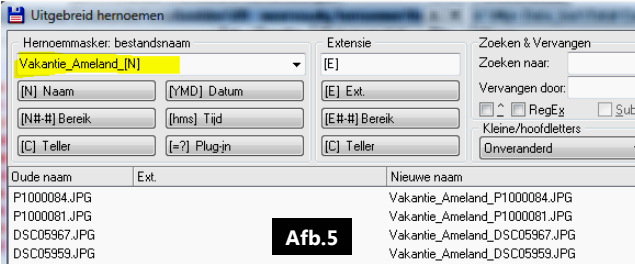

Nu via bestand → Uitgebreid hernoemen (Ctrl-M) de tool starten (afbeelding 4)

De tool starten en we vullen het in zoals in afbeelding 5. Wat we willen is hernoemen naar Vakantie_Ameland_nnnnn. Dit gaat vrij simpel door in het masker Vakantie_Ameland_[N] op te geven. [N] representeert de oorspronkelijke naam van het bestand. (afbeelding 5)

Omdat ik hier verschillende camera's heb gebruikt, zal een evt. diashow wor-

Afb. 5

den afgespeeld door eerst de DSCnnn (Sony) en dan de Pnnnnn (Panasonic) foto's te tonen. Wat we willen is een chronologische volgorde. Dus de exif-informatie moet van stal worden gehaald. We willen als naam JJMMDD_UUMMSS_Vakantie_Ameland_[N] Dat gaat als volgt. Wanneer we de foto's al hadden hernoemd, klikken we op de knop of F5 en de oorspronkelijke bestanden laden weer, maar dan met de nieuwe naam. We maken het maskerveld schoon en klikken op <[=?] Plug-in> Hier kiezen we de exif → DateOriginal → YMD (Van JaarMaandDag) we voegen een _ (underscore) toe en dan exif → TimeOriginal → hms en vervolgens weer een _ (underscore) en de naam van het bestand [N] dus. Dat resulteert in afbeelding 6.

Uiteraard had het ook in één keer ge-

kund. Het masker had er dan als volgt uitgezien:

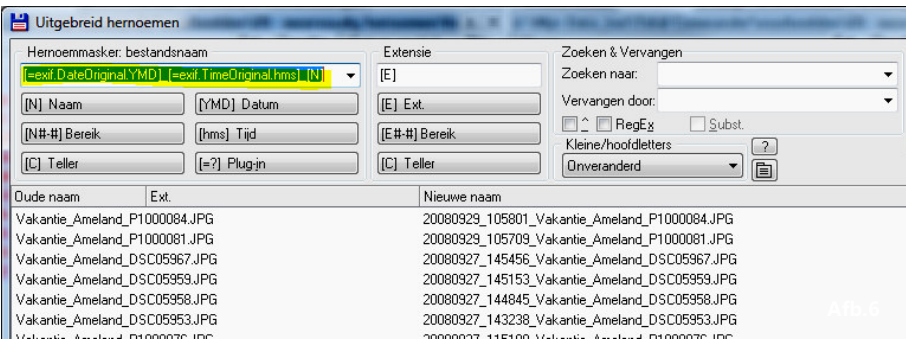
```
[=exif.DateOriginal.YMD]
_ [=exif.TimeOriginal.
hms]_Vakantie_Ameland
_[N]
```

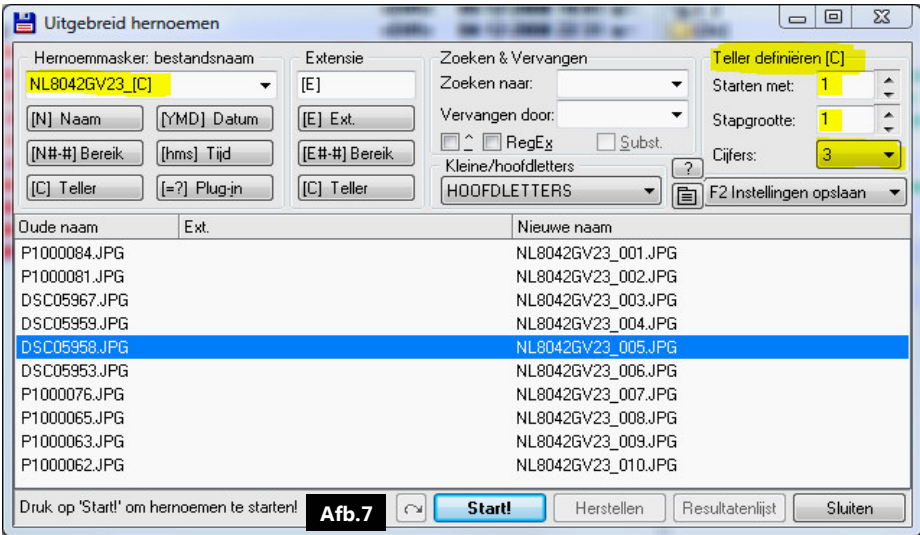
Merk op dat wanneer het alleen DSCnnnn foto's waren dan ook 'Zoeken & Vervangen' gebruikt zou kunnen worden.

- Zoeken naar: DSC
- Vervangen door: Vakantie_Ameland_DSC

Foto's hernoemen voor de afdrucentrale

Wanneer foto's naar de afdrucentrale worden gezonden is het verstandig om dit niet als DSC093456.JPG te doen. Ook voor hen is het een nietszeggende naam. Wat hen wel wat zegt, is het getal 93456. Dat geeft aan dat er al 93000 foto's zijn gemaakt met dat toestel. Wellicht dat u naar aanleiding van dit aantal aanbiedingen voor nieuwe toestellen krijgt. Mij zou het in ieder geval niet verbazen. Ook is het wijs om de naam van de foto zo te wijzigen dat daaraan de afzender kan worden getraceerd mochten de be-

stelgegevens en de bestanden gescheiden raken. Mijn advies is dan ook om de postcode en het huisnummer in de bestandsnaam op te nemen.

Uitgaande van dezelfde foto's als hiervoor genoemd gaat het als volgt:

Alle foto's selecteren via bestand → Uitgebreid hernoemen (Ctrl-M) de tool starten (afbeelding 4). Het masker wordt dan NL+postcode+huisnummer+volnummer. Het volnummer wordt gemaakt bij het kopje 'Teller definiëren (C)'. We kiezen hier een startwaarde 1, ophogen met 1 en aantal cijfers 3. Dat ziet er uit als in afbeelding 7.

Een klik op start doet het werk. Denk er wel aan dat u dit alleen maar doet op kopieën van de originelen. Het wordt anders lastig terugzoeken.

Nu zijn de foto's klaar om naar de af-drukcentrale gezonden te worden. De paranoiden onder ons kunnen ook nog de exif-info uit de bestanden verwijderen.

Merk ook de knop <Onveranderd> op bij Kleine/hoofdletters. Hiermee kan in één klap een nette naam worden gemaakt (bv. Eerste per woord Hoofdletter)

De knop (F5) wordt normaliter gebruikt om hernoemopdrachten uit te voeren die niet in één keer kunnen worden opgelost.

Zoals gezegd, in een volgend artikel andere hernoemklusjes.

Links

Total Commander	www.ghisler.com
Mijn Site	www.reindejong.nl
Plugins	www.totalcmd.net
Handleiding Total Commander	www.flanderscomputerclub.be (Documentatie)
NL Forum Total Commander	http://tinyurl.com/6hz6eq
Plugin Exif	http://tinyurl.com/2h4u2q
Plugin AudioInfo	http://tinyurl.com/657wbq
Plugin Misc	http://tinyurl.com/58qlwr

Kleurendoof?

Henk van Andel

Nu de *SoftwareBus* in kleur is, kunnen we je kleuren laten zien tot je bont en bouw ziet. En er is een site die daarbij helpt. Vooral voor webpages bedoeld.

Kijk eens naar de volgende website:
<http://patorjk.com/blog/software>.

Daar staan een aantal webtoepassingen op het gebied van kleuren, die best handig zijn. Het zijn toepassingen die op de server van de maker draaien. Dus je hoeft geen programma's te installeren en te downloaden. De resultaten van de programma's moet je zelf van het web 'plukken'.

Het werken met kleuren lijkt misschien gemakkelijker dan het is. Als je er zelf voor staat, ervaar je snel dat het helemaal niet gemakkelijk is. De hier gepresenteerde tools kunnen dan reuze van pas komen:

- **Gradient Image Generator** wanted to use a color faded gradient for a background or display of something you were creating? This application generates images containing color gradients.
- **Image Color Palette Generator** Generate a color palette based upon an input image. This can be useful if you want your web page to have the same look and feel as a particular image.

- **Rainbow Text Color Fader** - Create color faded text for your HTML documents, emails, profiles, message board posts, and whatever else you can think of.
- **Text ASCII Art Generator** - A web app that lets you type in large ASCII art text lettering. This can create art you can put in your email signature, on your webpage, etc etc.
- **Keyboard Layout Analyzer** - Which layout is best for you: Qwerty, Dvorak, or Colemak? This program analyzes the text you type and lets you see what layout would benefit you most.

Van elk van deze toepassingen geef ik hieronder een korte toelichting en een voorbeeld.

Gradient Image Generator

Hiermee maak je geleidelijke kleurovergangen. Zie het voorbeeld hieronder:

Examples

Main Controls

Horizontal Fade Vertical Fade

Image Length (pixels):

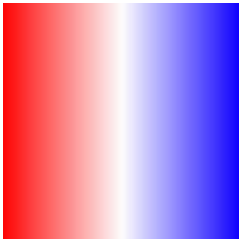
Number of Colors to Use in Fade: 3
 Editing Color 3 of 3

Color Code:

Bovenaan zie je wat voorbeelden van kleurovergangen. Je kunt je eigen plaatje met kleurovergangen maken door op te geven:

- horizontaal of verticaal
- grootte plaatje in pixels (bovenste schuifbalk)
- aantal kleuren (onderste schuifbalk)
- keuze kleuren (klik op de kleur of geef de RGB-waarde op)

Ik heb dit gedaan in dit voorbeeld voor de kleuren rood-wit-blauw. Het resultaat is als volgt:
Een plaatje van 100x100 pixels.

Althans, zo lijkt het. Maar in feite is het een plaatje van 100 pixels breed en 1 pixel hoog, dat telkens herhaald wordt. De doorgewinterde webpagina-bouwer hoeft ik niet uit te leggen hoe dat werkt. En degenen die niet in deze categorie vallen, kan ik het niet in enkele woorden uitleggen.

Als je je met de kerstdagen mocht vervelen, dan heb ik hier een leuke opgave voor je: maak zelf de regenboog. Nee, ik verklap niets, want als het al

te gemakkelijk wordt, dreigt de verveling weer toe te slaan.

Image Color Palette Generator

Je hebt een plaatje met een mooie kleurstemming en je wilt de kleuren van je website daarop aanpassen? Dan heb je nu de juiste tool gevonden.

Je stopt er een foto in en je krijgt de bijpassende kleuren voorgeschoteld. *Zie het voorbeeld onderaan deze pagina.*

Boven zie je de bijpassende kleuren en onder de complementaire kleuren.

Rainbow Text Fader

We gaan nog even door met kleuren. Je wilt graag dat je tekst er gekleurd op staat? Dat kan met HTML en CSS code.

Below you should see a set of tables. They represent various color palettes for the image.

- Top Table on the Left: This table represents the color palette of the image.
- Bottom Table on the Left: This table represents the complimentary color palette of the image.
- Top Table on the Right: Muller Colors version of the color palette.
- Bottom Table on the Right: Muller Colors version of the complimentary color palette.

#0D090B	#EF5596	#FB6B94	#F62F2F	#D24A8F	#0D090A	#EFSAS5	#FB836B	#F6892F	#D24A9C
#700A18	#F64F6E	#6F1124	#B00F2D	#8E1028	#702A0A	#F67C4F	#6F2811	#B0380F	#8E3010
#090D0B	#55EFAF	#6BFBD3	#2FF6F6	#4AD28D	#090D09	#55EF93	#6BE3FB	#2FF6F6	#4AD250
#0A7062	#4FF6D7	#116F5C	#0FB091	#108E76	#0A7034	#4FF692	#116F32	#0FB048	#108E3C

Maar gemakkelijker is het met de hier beschreven webtool, die je een hoop werk uit handen neemt.

We willen (in het volgende voorbeeld) niet alleen de pagina's in de *SoftwareBus* er gekleurd op doen staan, maar ook de naam.

Dat wil zeggen, in HTML code. Maar we willen de kleuren ook laten zien in de *SoftwareBus*:

Main Controls

SoftwareBus

Number of Colors to Use in Fade: 13
Editing Color 1 of 13

Color Code:

Type of Color Fade:

Output Code:

Het resultaat is als volgt:

```
<font color="#353608"> S </font>
<font color="#B5499F"> o </font>
<font color="#ED39ED"> f </font>
<font color="#927159"> t </font>
<font color="#1F0676"> w </font>
<font color="#4DD5E5"> a </font>
<font color="#9250A3"> r </font>
<font color="#B54C33"> e </font>
<font color="#228C3C"> B </font>
<font color="#7F8B7D"> u </font>
<font color="#F48CF3"> s </font>
```

De letters hebben elk een kleur gekregen, maar geen verloop. Maar door de juiste (en niet te veel) kleuren te kiezen, zal het minder bont worden en meer verloop tonen.

Text ASCII Art Generator

We zijn door de kleurentoepassingen heen. Degenen die het allemaal te bont vonden, kunnen hun ogen weer open doen. Nu eerst even wat voor de zwart-wit kijkers.

geleden op twee forums gezet zonder resultaat. Dus of niemand gebruikt Microsoft Vista back-upcentrum (zoals het nu zo fraai heet) of zij hebben nog geen back-up nodig gehad.

Daardoor werd de nood toch wel erg hoog en heb deze week het zoeken naar een oplossing weer verder uitgediept. Verbazing toen tijdens het gegraven in het backup-bestand van ruim 330 GB werd ontdekt dat het opgebouwd was uit allemaal ZIP-bestanden. In dit geval maar liefst 820 stuks van 6.255 tot 205.081 kB per stuk. De leverancier van de computer, toch geen kleintje, meende ook dat er iets fout zat, omdat het toch wel heel raar is dat een back-up uit zip-bestanden bestaat.

Maar toch even proberen en warempel het lukte om daar een bestandje te plukken en terug te zetten.

Toen was er het probleem: welk zip-bestand van de 820 moet je hebben voor het gewenste bestand. Tot mijn stijgende verbazing kon geavanceerd zoeken van Vista dit klusje klaren.

Maar het was en is toch te gek voor woorden dat je op deze tijdrovende manier bestanden zou moeten zoeken en terugzetten.

Nog maar eens een poging ondernomen. N.B. De volgende alinea bevat mijn manier om acties te beschrijven. De opeenvolgende handelingen zijn gescheiden door een → bijv. “Geavanceerd terugzetten → Doorgaan” betekent: Druk op: “Geavanceerd terugzetten” en druk daarna op: “Doorgaan”.

Ga op de externe harde schijf naar bijv. W:\Vista\Backup Set 2008-09-13 222043\Catalogs\GlobalCatalog.wbcatalog →

Openen → Geavanceerd terugzetten → Doorgaan → Bestanden van een backup die op een andere computer is gemaakt → Volgende → Vaste schijf → cd of dvd (plaats een cd of dvd, of sluit een schijf aan) → selecteer de externe harde schijf bijv. WD USB 2 (W:) → Volgende → selecteer de gewenste backup bijv. 13-9-2008 22:24 → Volgende, en prompt verschijnt: “De locatie van de back-up is niet beschikbaar,” *niets van aantrekken* en klikken op: → Volgende → Bestanden toevoegen.

Het beeld dat verschijnt (de Verkenner) lijkt de gewone harde schijf van de computer te zijn. Maar uit de tree links blijkt dat het toch de map Backup is met de lokale stations.

Selecteer het gewenste bestand bijv. D:\Documenten\Zilverpoetsdoeken.txt, → Toevoegen → Volgende. U kunt nu kiezen uit een aantal opties, zoals: “In de oorspronkelijke locatie” en “In de volgende locatie”, bijv. → In de volgende locatie: C:\Temp\ → OK → Terugzetten starten → Voltoeien.

En warempel hij staat er!

Zou dit nu een van de talloze bugs in Vista zijn?

Ik vind zeggen: “De locatie van de back-up is niet beschikbaar,” waardoor ieder weldenkend mens het opgeeft, terwijl hij gewoon wel bereikbaar is, geen bug meer maar een enorme blunder.

Ook een fraaie die u hierin tegenkomt: “Bestanden van een back-up die op een andere computer is gemaakt”. Terwijl dit niet het geval is, het betreft gewoon een extern opslagmedium.

S.M.A.R.T. werkt het wel? ●

Kees van der Vlies

In *SoftwareBus* nr.4 van dit jaar heb ik geschreven over tools om de conditie van de harde schijf te controleren. Daar ging het ook over **Self Monitoring Analysis and Reporting Technology**, een acroniem dat ze hebben bedacht om er een leesbaar en ‘gewoon’ (Engels) woord van de kunnen maken.

Maar het blijft zinnig enige informatie over de HD-conditie te verkrijgen, al kun je nooit alle rampen voorkomen.

De voorganger van SMART was Predictive Failure Analysis (PFA), een ontwikkeling van IBM in begin jaren negentig van de vorige eeuw. De ‘rapportage’ kende slechts twee berichten: ‘Apparaat is OK’ of ‘Storing verwacht’. En eigenlijk is dat nog zo, zij het dat het aantal parameters groter is en stuk voor stuk af te lezen. Maar per parameter wordt gerapporteerd: ‘Blijft binnen de veilige grens’ of ‘In de gevarezone’. Na PFA werd al snel IntelliSafe ontwikkeld door Compaq, Seagate, Quantum en Conner. Toen ook Western Digital zich aansloot, werd het systeem doorontwikkeld tot SMART, een naam die vanaf 1995 aan de standaard werd gegeven.

Het lijkt eenvoudiger dan het is. Zo is de definitie van ‘gevarzone’ niet eenduidig. Een lees- of schrijffout (beschadiging van de magnetische laag) kan door een interne routine van de HDD gecorrigeerd worden; zo’n drive kan jarenlang probleemloos blijven functioneren. Daarover later meer. En is een vertraging in het lezen en schrijven een (ern-

stige) fout die gerapporteerd moet worden? Iedere fabrikant heeft daar eigen ideeën over en grenswaarden voor.

Dan is nog van belang te weten dat ook moederbordfabrikanten SMART moeten ondersteunen. De meeste doen dit overigens wel.

En van de meeste externe drives, die bijv. via USB of Firewire met de pc verbonden zijn, wordt geen SMART-informatie doorgegeven. Dus de interface doet er ook nog toe en werkt niet altijd mee, bijv. SCSI. En in mirroring-RAID-opstellingen blijkt het ook moeilijk tot onmogelijk SMART-gegevens te verkrijgen. Blijven dus vooral over EIDE- en SATA-drives.

Twee bedreigingen

De HD-drives staan bloot aan twee fatale dreigingen:

1. voorspelbare defecten/storingen
2. onvoorspelbare defecten

De *voorspelbare* kun je ‘zien’ aankomen. Ze zijn altijd het gevolg van onvermijdelijke slijtage, veroudering van componenten of materialen. Dat is een geleidelijk proces, dat op een zeker moment fataal afloopt: de gevreesde disk crash. Dit is het enige waar SMART naar kan kijken. Sensoren kunnen bijvoorbeeld een stijgende temperatuur waarnemen, een overmatige trilling, een verkeerd toerental, een vertraging in reactietijden. Kortom: mechanische problemen. Zij zijn in ongeveer 60% van de crashes de oorzaak van de ellende. De *onvoorspelbare* crashes kunnen het gevolg zijn van externe fysieke invloe-

den: brand, water, een val, elektrische pulsen (blikseminslag, overspanning). Maar vaker nog zijn er software- en menselijke fouten in het spel. We kennen allemaal de lijst met mogelijke oorzaken: malware, corrupt geraakte bestanden, bedieningsfouten. En een ongeluk komt zelden alleen, dus vaak is het een combinatie van deze factoren. Het moge duidelijk zijn dat SMART hier niets kan beginnen.

SMART kan slechts in 30% van de gevallen voor een dreigende crash waarschuwen.

En het zijn vooral bedrijven met zeer grote aantallen HD-units, die op deze wijze hun continuïteit willen bewaken. Firma's als Google, grote telecomondernemingen hebben vaak vele duizenden tot meer dan honderdduizend drives in gebruik. Daar zijn al veel statistische gegevens uit gekomen, maar fabrikanten staan niet te trappelen om die openbaar te maken.

Maar het is komen vast te staan dat na het signaleren van de eerste scanfout de kans op een crash binnen 60 dagen 39 keer groter is dan drives waarbij geen scanfout was opgetreden.

In de loop der jaren is SMART steeds verder verfijnd en zijn er zelfs slimme reparatieroutines voor defecte schijfsectoren aan toegevoegd. Want de hele schijf wordt gescand, niet alleen de delen waar data staan.

Daar merkt de gebruiker niets van, totdat de rapportage van SMART wordt opgevraagd. Dan staat het 'zwart-op-wit'.

Wordt het nog wat?

Na een tijdje met SMART-programma's bezig te zijn geweest, kan ik zeggen dat

je 'wijsheid' soms met 'droefheid' moet betalen.

Sommige programma's – ik heb alleen freeware-programma's geprobeerd – doen helemaal niets. Ze toveren een scherm met de parameternamen tevoorschijn, maar waarden komen daar niet in. Dat schiet niet op. Als een HDD niet met SMART is uitgerust, zou een net programma dat op z'n minst even kunnen melden. Maar dat is voor sommige te veel gevraagd.

Ook blijken HD-fabrikanten niet alle sensoren te hebben geïnstalleerd. Toch noemen ze hun drives al SMART als er slechts één sensor (bijv. de temperatuur) in zit.

Van de programma's die wel meerdere bevindingen tonen wordt je soms alleen maar wijzer als je een redelijke kennis hebt van wat de parameters zeggen. Voor Windows-gebruikers geldt dat veel programma's alleen maar onder een administrator-account draaien.

Het lijstje toont de volgende diagnosecriteria:

1. Read Error Rate
2. Throughput
3. Spin-Up
4. Start/Stop
5. Reallocated Sectors (vroeger 'bad blocks')
6. Read Channel Margin
7. Seek Error Rate
8. Power-On Hours (POH)
9. Spin Retry Count
10. Recalibration Retries
11. Device Power Cycle Count
12. Soft Read Error Rate

Sommige fabrikanten hebben nog hun eigen informatie toegevoegd.

Mag de HCC a.u.b. weer HCC worden? ●

Ruud Uphoff

Het klinkt zo mooi: *wat de ANWB is voor de automobilist, moet de HCC zijn voor de computergebruiker*. Wel, dan zijn we misschien wel op de goede weg, maar in de verkeerde richting. Het lijkt er namelijk meer op dat de HCC een commerciële organisatie aan het worden is. De leden voelen zich meer klant dan lid.

De HCC zou voorop moeten lopen in het gevecht om de belangen van de computergebruiker. Computerbezitters, inmiddels het merendeel van de bevolking, zijn allang een speelbal van de commercie waarbij veiligheid en privacy alleen van belang zijn als er iets aan te verdienen valt. Ook de politiek blaast haastig de aftocht als strengere wetgeving wel eens nadelig voor de economie zou kunnen zijn.

De HCC voorop? Er is veel dat ik niet begrijp. Ik lees in het decembernummer van *c't* de column van Michael Janszen en dat is taal naar mijn hart, maar tegelijkertijd is er nu een relatie tussen mijn lijfblad en de HCC, dezelfde HCC die een computeropschoondag organiseert onder technisch gezwets waar de honden geen brood van lusten.

Computers opschonen? Ik zou dan verwachten dat de HCC eens flink stelling neemt tegen het ongevraagd op proef meeleveren van software op sommige laptops, waarbij je bovendien kunt denken aan een klacht bij de NMA. Wie heeft de gore moed om een probeerversie van

Office 2007 mee te leveren en evenmin heb ik gevraagd om 90 dagen Norton Anti-virus. Waar blijft het lawaai van de HCC tegen deze praktijken? Aan welke kant staan we eigenlijk?

Steeds meer websites maken gebruik van Google Analytics. Eind 2006 werd een meeting gehouden van enerzijds een verontruste Consumentenbond en het College Bescherming Persoonsgegevens, tegenover Google Nederland. Wordt data in het geniep verzameld? Google wees erop dat in haar voorwaarden duidelijk staat hoe de bezoekers van een website geïnformeerd dienen te worden. (Zie <http://www.google.com/analytics/nl-NL/tos.html>) Dat is duidelijk, maar een groot aantal ondernemingen houdt zich daar gewoon niet aan. Onder hen uitgever IDG. En ja, er zullen ongetwijfeld slimme juristen te vinden zijn die een reden weten om je daar niet aan te hoeven houden. Wet en moraal zijn nu eenmaal niet elkaars synoniem.

Dat zijn zaken die een vereniging als de HCC aan de kaak dient te stellen, in het belang van de computergebruikers en met uitsluiting van elk daarmee strijdig commercieel belang. Helaas, de HCC maakt niet alleen zelf gebruik van deze service, maar legt ook de voorwaarden naast zich neer.

En dan is daar nog het veilig gebruik van Internet door middel van een veilig geconfigureerd Windows. Ik dacht dat het

binnen de taak van de HCC zou liggen hier goede voorlichting te geven. Helaas is de website van de HCC zelf een voorbeeld van hoe het niet moet. Je kunt <https://www.hcc.nl> niet toevoegen aan de vertrouwde zone van Internet Explorer. Je moet om bij je eigen persoonsgegevens te komen, gebruik maken van dezelfde gebruikersnaam en wachtwoord die ook volmaakt onbeveiligd het net over gaan als je met Outlook (Express) of soortgelijk programma je mail ophaalt. Persoonsgegevens horen niet te zijn gekoppeld aan speeltjes. Veiligheid en privacy worden overgelaten aan een marketing manager

en die hebben een andere agenda dan veiligheidsexperts. Mag ik dat crimineel noemen? Nee, want er gebeurt niets dat bij de wet verboden is.

Maar nogmaals, aan welke kant staat de HCC? Het lijkt er op dat de commerciële uitdaging momenteel het enige is dat telt, waarbij het gaat om klanten werven in plaats van service verlenen aan leden. Niets verbodens, dat niet, maar ik moet denken aan wijlen de oude Heer Marten Toonder die ooit de Goede Oude Koning Hollewijn liet verzuchten: "De wet is het geweten voor hen zonder geweten".

De redactie heeft het artikel van Ruud Uphoff aangeboden aan het bestuur van de HCC. De directeur, Petra Claessen, geeft het volgende commentaar:

Commentaar HCC

HCC is en blijft HCC

Onze vereniging een commerciële organisatie? Wat een vreemde opmerking. In zijn artikel "Mag de HCC a.u.b. weer HCC worden?" stelt Ruud Uphoff dat de commerciële uitdaging momenteel het enige zou zijn dat telt bij de HCC. Daar ben ik het *absoluut niet* mee eens. De HCC is een vereniging van, voor én door leden. Het belang van onze leden staat centraal bij alles wat we doen. De HCC is een vitale vereniging die staat voor contact, ontmoeten, leren en bijblijven, informatie, hulp en ledenvoordeel. Samen met de vele vrijwilligers organiseren we activiteiten en cursussen door heel het land. Leden blijven op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in het digitale leven, ondermeer via onze web-

site, *HCC!magazine* en de wekelijkse nieuwsbrief. Met *HCC!hulp* ondersteunen we onze leden op het gebied van computergebruik. En op verzoek van de leden hebben we ook een waardevol programma van ledenvoordelen ontwikkeld. Het nieuwe tijdschriftenaanbod, waarbij sprake is van een fikse korting van ruim 64% in het eerste jaar en de jaren daarna nog eens 30% korting, is hier een goed voorbeeld van.

Ik begrijp ook Uphoffs kritiek op de *Nationale Computer Opschoondag* niet. Ruim 87.000 computers zijn opgeschoond met gratis software van de HCC. Software die meteen ook de performance van de computer verbeterde. En natuur-

lijk zijn we hier niet uniek in, dat hebben we ook overal gemeld, maar het is een gebaar naar onze leden. Het initiatief is goed gewaardeerd en de HCC heeft honderden positieve reacties ontvangen en was met deze actie veel in de landelijke media om het evenement én de HCC te promoten. Een resultaat waar we als vereniging trots op zijn.

Uphoff heeft wel degelijk een punt waar het de belangenbehartiging betreft. Daar liggen nog zeker grote uitdagingen. De HCC wil zich vanaf januari aanstaande steviger positioneren als gesprekspartner op onderwerpen die relevant zijn voor het computergebruik én voor de computergebruiker. Dossiers als privacy, veiligheid en ‘identity theft’.

De HCC is momenteel volop in beweging. We gaan vooruit, we maken wat stappen en zijn er nog lang niet; de basis is wel gelegd. *De HCC!dagen* waren er weer en ook daar gaan we stevig aan werken om het nog beter te gaan doen, opdat iedereen ook daar de ruimte weer krijgt volgens de nieuwe opzet. En we durven ook te stellen, dat het HCC-lidmaatschap waardevoller is dan ooit tevoren. Dat lidmaatschapsvoordeel gaan we samen met onze leden in 2009 verder uitbouwen. Niet als commerciële organisatie, maar gewoon als vereniging, waar het gaat om de belangen te behartigen van haar leden.

Petra Claessen
Directeur HCC

Wakker worden!

Johan Swenker (platform Linux)

Inleiding

Vroeger zette je een computer uit, door met een schakelaar de stroom echt uit te zetten. Tegenwoordig gaan computers uit doordat de BIOS tegen de voeding zegt: geen stroom meer leveren, tot je een seintje krijgt. Normaal is dat seintje het knopje op de voorkant van de PC. Maar de BIOS biedt meer mogelijkheden. Je kunt de PC op een bepaald moment wakker laten worden, of als je het toetsenbord aanraakt, of als de netwerkkaart een heel specifiek stukje data toegestuurd krijgt. Dit laatste heet *Wake on Lan*, en daar gaat dit artikel over.

Toepassingen

In grote bedrijven kan Wake on Lan (WoL) gebruikt worden om 's nachts alle desktops aan te zetten. Zonder de gebruiker te hinderen kun je dan een virusscan uitvoeren, een backup maken of de PC van patches voorzien. Privé kun je WoL gebruiken om op afstand een PC aan te zetten, bijvoorbeeld de printerserver die op zolder staat of de webserver terwijl je bij de burens bezoeken bent.

Dit artikel is bedoeld om je een idee te geven voor eigen experimenten. Ik zal daarom maar meteen toegeven: op een

van mijn PC's werkt WoL vlekkeloos; op de andere krijg ik WoL niet aan de praat.

Configureren

Om WoL te gebruiken, moet je dit in een groot aantal plaatsen configureren. Om te beginnen in de BIOS. Zoek naar iets met LAN in de naam. Op mijn machine is 'LAN/Ring Power' een optie onder 'Power management setup.' Dit moet je aanzetten. Je weet toch hoe je in de BIOS kunt komen? Afhankelijk van de BIOS moet je F2, DEL of Esc intypen terwijl de computer aan het opstarten is.

De tweede plaats waar je WoL moet configureren is in de netwerkkaart. Mijn netwerkkaart moet je na elke reboot opnieuw vertellen dat hij de PC moet wakkerschudden bij een specifieke netwerkactiviteit. Onder Linux doe je dat met het commando

```
/usr/sbin/ethtool -s eth0 wol g
```

Ik heb nooit hoeven uitzoeken hoe je dat onder Windows doet. Het effect van bovenstaand commando is, dat de netwerkkaart de PC wekt, als er een 'Magisch Pakket' op het netwerk gedetecteerd wordt.

Tenslotte moet ook het Advanced Configuration and Power Interface (ACPI) weten dat de netwerkkaart stroom moet krijgen als de PC uit is. En wederom weet ik alleen voor Linux hoe dat moet:

```
echo -n PCIO > /proc/acpi/wakeup
```

Beide commando's moeten bij elke reboot opnieuw uitgevoerd worden. Je moet ze daarom toevoegen aan een bestand dat bij elke reboot uitgevoerd

Voor experts: WoL over Internet

En toen kwam iemand met de vraag: kun je zo'n Magisch Pakket ook via internet versturen? Ja, dat kan. Met de website <http://wakeonlan.me/> kun je Magische Pakketten maken en versturen. Met het perl-script *wakeonlan* kunnen abonnees van xs4all vanaf de shell-servers Magische Pakketten versturen. Om een PC te laten opstarten, moet je wel wat zaken configureren in je ADSL- of kabelmodem.

Voor een Speedtouch ST780 moet je in de CLI een koppeling maken tussen het IP-adres en het MAC-adres van de PC die moet opstarten. Hiervoor moet je een arp-entry toevoegen met het commando:

```
:ip arpadd intf=LocalNetwork  
ip= <ip-adres> hwaddr= <fysiek-  
adres>
```

Verder heb ik een nieuw 'spel of toepassing' met de naam WoL gedefinieerd: protocol UDP, poortbereik 9-9, omzetten naar 9-9. Dit spel moet je toewijzen aan het IP-adres dat je eerder met arpadd aan een fysiek adres gekoppeld hebt.

Voor andere modems moet je waarschijnlijk ook handmatig een arp-entry toevoegen.

wordt. In een Debian-omgeving wordt `/etc/rc.local` bij elke reboot uitgevoerd.

Het gebruik

Om WoL te gebruiken heb je een andere computer in je netwerk nodig, die het Magisch Pakket maakt en op het netwerk zet. Er zijn verschillende programma's om zo'n magisch pakket te maken. Het eerste succes had ik met *etherwake*. Etherwake heeft maar één parameter nodig: het fysieke adres (MAC-adres,

HWaddr) van de netwerkkaart van de PC die wakker moet worden. Dit adres kun je onder Linux opvragen met `ifconfig`, en onder Windows met `ipconfig/all`.

In de WoL-minihowto (zie kader met links, hieronder) staat een hele lijst met programma's, ook voor Windows, om een Magisch Pakket mee te maken. Het perl-script *wakeonlan* is interessant omdat het in Perl geschreven is. Je kunt

het dus uitvoeren op elke computer waarop Perl beschikbaar is.

Conclusie

Het is mogelijk om computers op afstand aan te zetten. Dit is relatief eenvoudig als een andere computer op het lokale netwerkje al aan staat. Maar als het perse moet, dan kan het ook als alleen het modem aan staat.

Links Links

- WoL minihowto:
<http://gsd.di.uminho.pt/jpo/software/wakeonlan/mini-howto/wol-mini-howto-3.html>
- Wikipedia site:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Wake-on-LAN>
- WoL vanaf website:
<http://wakeonlan.me/>
- Perl script voor WoL:
<http://gsd.di.uminho.pt/jpo/software/wakeonlan/>
- WoL in Microsoft Configuration Manager:
<http://technet.microsoft.com/en-us/library/bb693668.aspx>

Aanvullingen op Maximaal besparen met VoIP

Henk van Andel

In de vorige *SoftwareBus* stond een uitgebreid artikel, waarin aangegeven werd hoe je met VoIP (internet-bellen) maximaal kunt besparen, toch je eigen nummer houdt en toch je eigen nummer 'meegeeft' naar degene die je belt.

Dit artikel vond gretig aftrek. Een aantal bladen wil het overnemen. Tijdens de HCC-dagen zijn op de DOSgg-stand druk bezochte lezingen hierover gegeven. Inmiddels zijn er een aantal ontwikkelingen en zijn er een aantal interessante

reacties binnen gekomen waar velen hun voordeel mee kunnen doen. Daarvan hier een samenvatting.

- **Goedkoop internet**

In het artikel werd Telfort aangeprezen in verband met een snelle 20/1 verbinding inclusief ' koper' (dus geen KPN-lijn meer nodig) voor € 19,95 per maand. Nu de KPN een groot aantal concurrenten uit de markt opgekocht heeft (waaronder Telfort), is het kennelijk tijd om te 'cashen'. Het tarief van Telfort is inmid-

dels € 24,95/maand. Weliswaar met zes maanden € 5 korting en nu een WLAN modem.

Je hoeft niet bij de pakken neer te zitten. De volgende KPN-concurrenten doen nog steeds 20/1 ADSL en inclusief 'koper' voor € 20/mnd:

- *Alice* (zeggen voor je desgewenst een bestaande telefoonlijn op; voor een nieuwe telefoonlijn eenmalig € 70)
 - *Online* (maar na een jaar € 34/mnd)
- Zie verder ook het reeds genoemde www.internetten.nl.

- **VoIPBuster goedkoop opwaarderen**

Het opwaarderen bij VoIPBuster kost € 10 per 4 maanden (+ BTW en € 0,50 kosten). Daarvoor krijg je weer 120 'freedays'. Iemand maakte mij erop attent dat je ook voor € 5 (incl. BTW en kosten € 6,75) per 4 maanden 120 'freedays' krijgt bij www.ekin.nl. Handig voor degenen die anders hun tegoed niet opkrijgen.

- **VoIPBuster en 112, 0800, 0900**
Vroeger konden dit soort nummers niet via VoIPBuster (& Co) gebeld worden. Ik raad meestal aan die via budgetphone.nl te routeren (in de Fritz!Box). Een deelnemer van een lezing wees me erop dat het nu wel kan.

- **Goedkoop naar 06 bellen**

Via VoipBuster kost dat € 0,25/minuut + BTW. *Duurder* dan KPN. Via VoIPCheap kost het € 0,10/minuut + BTW, *goedkoper* dan KPN. Een deelnemer van een lezing wees me erop dat het nog goedkoper kan: www.smsdiscount.com voor € 0,075 + BTW.

- **Tarievenlijst**

VoIPBuster heeft vele broertjes en zusjes, allemaal Betamax-familie. Met allemaal iets verschillende voorwaarden en tarieven. Hier een link voor een tarievenoverzicht:

<http://backsla.sh/betamax>.

En hier nog een: <http://progx.ch/home-voip-prixbetamax-3-1-1.html>.

- **Mobiel naar buitenland bellen**

Via een gewoon toegangsnummer in Nederland en vele andere landen kun je goedkoop naar andere landen bellen. Dan worden de tarieven van VoIPBuster & Co toegepast. Daar komen wel de kosten bij van het mobiel bellen naar het toegangsnummer. Maar die zijn lager of vallen zelfs binnen je maandelijkse minuten-pakket.

Kijk ook eens op forum.DOSgg.nl in het VoIP forum van de *VraagBaak*.

Herhaalde oproep Herhaalde oproep Herhaalde oproep

Vrijwillige medewerkers gezocht voor SoftwareBus en DOSgg

Neem contact op met het Bestuur!

Mandriva Linux 2009

Hans Lunsing

Op de nieuwe *GigaHits* brengen we u de nieuwe Mandriva Linux 2009. Mandriva is een Linux-distributie, die weliswaar niet zo bekend is als Ubuntu maar op Distro-Watch.com al wel heel lang in de top tien staat. En dat is verdiend. Het is een uitstekende, stabiele distributie die net als Ubuntu ook voor beginners heel geschikt is.

Mandriva begon in 1998 als Mandrake Linux en was gebaseerd op Redhat Linux 5.1. Het doel was een betere grafische desktop te bieden en het beheer van het systeem gemakkelijker te maken. Als desktop is gekozen voor KDE, waarvan indertijd de eerste versie verscheen; en voor de beheertaken werd een eigen grafisch beheercentrum ontwikkeld. Mandrake was meteen een succes en werd toen (ook door de DOSgg) aangeprezen als de Linux-distributie voor beginners, een rol die later door Ubuntu is overgenomen. In 2005 fuseerde Mandrake met de Braziliaanse distributie Conectiva en werd de naam gewijzigd in Mandriva. Later dat jaar werd ook de op beginners gerichte Amerikaanse distributie Lycoris overgenomen. De geschiedenis is al eerder beschreven in de *SoftwareBus*.

Sinds de herfst van 2006 verschijnt twee maal per jaar een nieuwe versie: in de herfst één die genoemd is naar het volgende jaar, bijvoorbeeld Mandriva Linux 2009, en in de lente de opvolger daarvan. De opvolger wordt aangegeven met .1 achter het jaartal, bijvoorbeeld Man-

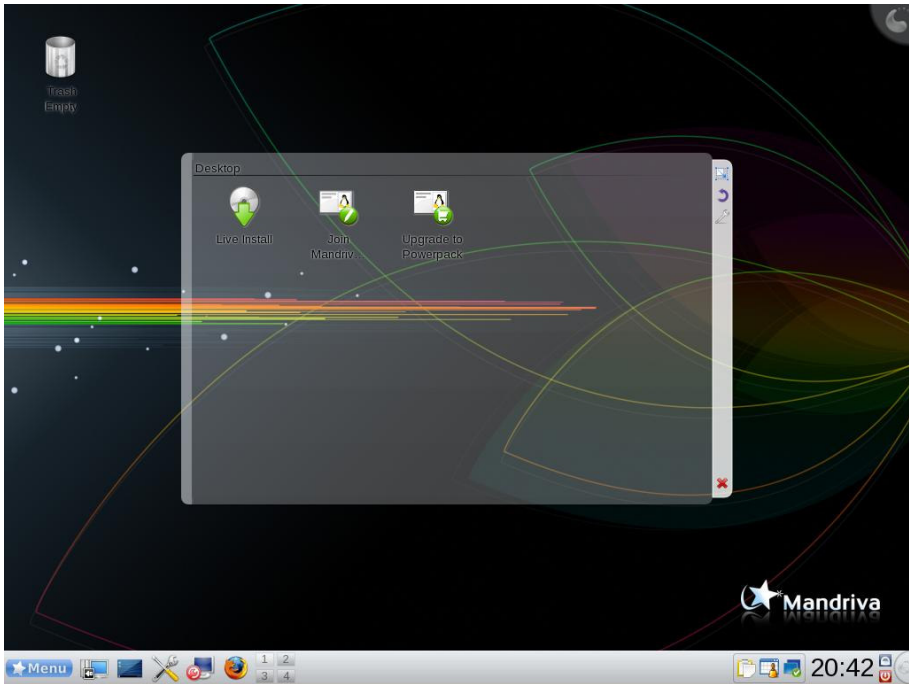
driva Linux 2009.1. Er zijn drie varianten:

- *Mandriva One*: Een installeerbare Live CD met closed source stuurprogramma's en codecs. Verkrijgbaar in een GNOME- en KDE-editie. Nederlandse taalpakketten ontbreken op de CD, maar kunnen wel bijgeïnstalleerd worden.
- *Mandriva Free*: Een dvd-editie die zeer veel softwarepakketten bevat, maar uitsluitend open source.
- *Mandriva Powerpack*: Een betaalde dvd-editie, bedoeld voor de zakelijke markt. Bevat, in tegenstelling tot de Free editie, wel closed source softwarepakketten.

Het basissysteem van elke versie wordt 1,5 jaar ondersteund met updates, terwijl de applicaties 1 jaar worden ondersteund.

Mandriva staat bekend om z'n eigen Mandriva Beheercentrum (Control Center), dat voor de diverse beheertaken allerlei losse programma's gebruikt. Deze worden naar de oude naam Mandrake *Drakes* genoemd en heten samen de *drakxtools*. Zo is er RpmDrake als grafische interface voor Mandriva's eigen systeem voor het beheer van de software, *urpmi* genaamd. Dit systeem gebruikt net als openSUSE en Fedora het rpm-pakketformaat, terwijl Ubuntu daarentegen het *deb*-formaat gebruikt.

Ook al wordt tegenwoordig onder meer ook de GNOME-desktop geboden, Mandriva is toch een echte KDE distributie

De KDE4 desktop van Mandriva 2009

gebleven. De overgang van KDE 3.5 naar KDE 4.1 is de belangrijkste vernieuwing in Mandriva 2009. Met KDE4 is KDE grotendeels opnieuw opgezet. Er zijn veel belangrijke verbeteringen ten opzichte van de oude KDE, zij het dat nog niet alle oude instelmogelijkheden terug zijn.

De afbeelding toont de Mandriva's nieuwe KDE4 desktop. Andere vernieuwingen in Mandriva 2009 zijn OpenOffice.org 3, Mozilla Firefox 3 en een snellere start van het systeem.

De club brengt eigen rpm-pakketten uit, heeft een live FAQ (voortdurend bijgewerkte antwoorden op veel gestelde vragen) en biedt een webgebaseerde configuratietool voor urpmi, Mandriva's systeem voor het beheer van de software. Bovendien is er een forum, een chatbox en een wiki.

**Veel plezier met Mandriva 2009!
Het is een echte aanrader.**

Lees er meer over op de website van KDE:

- <http://www.kde.org/announcements/4.0> voor de aankondigingen van 4.0
- <http://www.kde.org/announcements/4.1> voor die van 4.1

Er is een **Nederlandse Mandriva gemeenschap** met een eigen website:

- <http://www.mandrivaclub.nl/>

BSD live cd's (deel 1) een eenvoudige kennismaking?

Jan Stedehouder

Inleiding

Er was eens een tijd dat Linux moeilijk was. Installatie en beheer lagen redelijk buiten bereik van beginnende gebruikers. Het vereiste nogal wat om de harde schijf in te delen en het installatieproces af te ronden. Goed, voor een deel van de gebruikers maakte dat het juist interessant, maar voor veel anderen was het een brug te ver. 'Even proberen' was er niet bij. Voeg daar dan de problemen met hardware en stuurprogramma's bij en de meeste belangstellenden kozen er voor om vooral veilig bij Windows te blijven.

En toen kwam Knoppix, een van de eerste live cd's. Knoppix was (en is) gebaseerd op Debian (toch niet de meest eenvoudige Linux-distributie). Het herkende standaard een grote verzameling hardware en na het opstarten kregen we een complete en goed bruikbare grafische werkomgeving. De cd was afgeladen met op KDE-gebaseerde programma's. Knoppix leverde hiermee een belangrijke bijdrage aan het neerzetten van Linux als een bruikbaar alternatief voor desktop-computers.

De meest bekende Linux-distributies zijn al geruime tijd in de voetstappen van Knoppix getreden. Vele hebben een live omgeving als onderdeel van de installatie (zoals Ubuntu) of maken live cd's beschikbaar voor testdoeleinden.

BSD mogen we het broertje van Linux noemen. De BSD's zijn Unix-achtige besturingssystemen. Vroeg of laat komen Linux-gebruikers met BSD in aanraking. In dit artikel en het volgende duiken we in de wereld van live cd's die op BSD zijn gebaseerd. Welke cd's zijn beschikbaar en welke daarvan zijn geschikt voor beginnende gebruikers die al wat ervaring met Linux hebben? In deze *SoftwareBus* en de volgende proberen we deze vragen te beantwoorden.

Op zoek naar BSD live cd's

Om met BSD live cd's te kunnen spelen, moeten we ze eerst vinden. Gelukkig zijn de zoekmachines nooit ver weg. Google, iXquick, Hakia en Ask werden aan het werk gezet met zoektermen als "live cd BSD", "FreeBSD live", "NetBSD live", "OpenBSD live" en "Dragonfly live". De eerste resultaten leken bemoedigend, maar bij nader inzien bleken veel resultaten te verwijzen naar oudere projecten die de tand des tijds niet hadden doorstaan. Het oorspronkelijke enthousiasme achter de projecten was al ingevuld door verwaarlozing en vergetelheid. In een aantal gevallen werd ook niet duidelijk of het project nog wel actief was of dat het tussen twee vrijgaven in zat.

Een reis door de geschiedenisboekjes

Een voorbeeld is OliveBSD. Deze live cd werd besproken in Distrowatch Weekly (nummer 140, 27 februari 2007) tezamen

met *FreeSBIE*, *Frenzy* en *Anonym.OS*. De bespreking was niet onverdeeld positief, want deze op OpenBSD 3.8 gebaseerde live cd had nog wat ruwe kantjes. In de kern was het een goed idee en door te kiezen voor de IceWM window manager nog origineel ook. Maar helaas, OliveBSD werd niet verder ontwikkeld.

Anonym.OS, ook genoemd in het artikel van Distrowatch, is een ander voorbeeld. Het idee om een live cd te bieden voor veilig en anoniem gebruik van de computer en internet is solide genoeg. Het blad Wired besteedde er om die reden eveneens aandacht aan. *Anonym.OS* maakte bijvoorbeeld gebruik van TOR, een netwerk van gratis proxy-servers, en was gebaseerd op OpenBSD 3.8. OpenBSD is extreem gericht op veiligheid en stabiliteit en vormde een stevig fundament. De live cd was samengesteld door *kaos.theory/security.research* en er waren grote plannen. Zoals in Wired stond:

But *kaos.theory* members say *Anonym.OS* is just the first step in making anonymity widely available. Future versions, they say, may run on a USB key chain. Additionally, they plan to implement *Enigmmail* to allow encrypted e-mail for *Thunderbird* and *Gaim Off-the-Record*, which allows users to use instant messaging without their logs being tied to them.

De meest recente vrijgave dateert al weer van 14 januari 2006 en de oorspronkelijke ontwikkelaars zijn zo te zien met andere projecten bezig. *Anonym.OS* zakt langzaam weg in de anonimiteit van de geschiedenis.

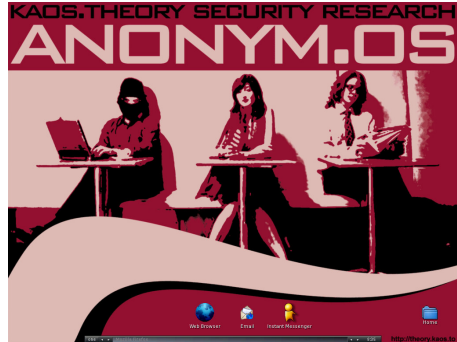

Fig. 1: Het idee achter *Anonym.OS* was prima

FreeBSD Live staat nog steeds op de eerste pagina van de zoekresultaten, maar het project ligt al sinds 2003 stil. Deze live cd werd samengesteld door de Brazilian FreeBSD User Group. In 2002 gaven zij de scripts voor het bouwen van de cd vrij.

Naast de zoekmachines leverde de The LiveCD List een lijstje mogelijke schijven op. Op deze lijst stonden 11 BSD live cd's, naast de honderden Linux live cd's:

- FreeSBIE
- FreeBSD Live CD
- m0n0wall
- Frenzy
- FugIta
- LiveBSD
- NetBoz
- Anonym.OS
- Ging
- NewBIE
- XORP Live CD

Met dit overzicht werd ook gelijk het probleem van dergelijke sites duidelijk, The LiveCD List is niet helemaal bijgewerkt. FreeBSD Live, LiveBSD, NetBoz

LiveBSD (1)	onbekend	Onbekend	Onbekend	Inactief (2)
NetBoz	2003 (?)	FreeBSD	http://www.netboz.net/	Inactief
NewBIE	onbekend	NetBSD (originally)	http://www.fosstools.org/	Inactief
FreeBSD Live	november 2003	FreeBSD	http://livecd.sourceforge.net/	Inactief
Ging	2005	Debian/ FreeBSD kernel	http://glibc-bsd.alioth.debian.org/ging/	Onbekend
Anonym.OS	januari 2006	OpenBSD	http://sourceforge.net/projects/anonym-os/	Inactief
FreeSBIE	februari 2007	FreeBSD	http://www.freesbie.org/	Stil
NetBSD Live	september 2007	NetBSD	ftp://mirror.planetunix.net/pub/NetBSD/iso/livecd/netbsd-live-2007.iso	Stil
RoFreeSBIE	november 2007	FreeBSD	http://www.rofreesbie.org/	Stil
DesktopBSD	januari 2008	FreeBSD	http://www.desktopbsd.net	Actief
TrueBSD	mei 2008	FreeBSD	http://www.truebsd.org	Actief
OpenBSD Live	juni 2008	OpenBSD	http://jggiml.homeip.net/	Actief
BSDanywhere	juli 2008	OpenBSD	http://bsdanywhere.org	Actief
Frenzy	juli 2008	FreeBSD	http://frenzy.org.ua/eng/	Actief
pfsense	juli 2008	FreeBSD	http://www.pfsense.org	Actief
XORP	juli 2008	Onbekend (4)	http://www.xorp.org	Actief
FreeNAS	augustus 2008	FreeBSD	http://www.freenas.org/	Actief
Fugulta	augustus 2008	OpenBSD	http://kaw.ath.cx/openbsd/?en/LiveCD	Actief
m0n0wall	augustus 2008	FreeBSD	http://m0n0.ch/wall/	Actief
DragonFly Live	recent (3)	DragonFly	http://www.lolaluci.se/gsoc/index.html	Actief
MarBSD	recent	OpenBSD	http://openbsd.maroufi.net	Actief

(1) Er zijn verwijzingen naar het LiveBSD project, maar er is geen verdere informatie beschikbaar

(2) De status 'Inactief' betekent dat het project niet langer actief wordt onderhouden. Er wordt geen nieuwe vrijgave gepland. De status 'Stil' betekent dat het project Inactief lijkt met erg weinig recente activiteit. Het is niet duidelijk of er een nieuwe vrijgave komt.

(3) De melding 'Recent' betekent dat de live cd is gebaseerd op een recente versie van de 'moeder BSD'. Het is echter niet precies duidelijk wanneer de live cd precies is vrijgegeven.

(4) De website van XORP geeft niet duidelijk aan op welke BSD het gebaseerd is.

and Anonym.OS zijn dode projecten. De status van Ging - Debian met een FreeBSD kernel - is onduidelijk. NewBIE lijkt te zijn vervangen door een op Linux gebaseerde cd. XORP, het eXtensible Open Router Project, is volop actief, maar je moet op de website van het project zoeken om een verwijzing naar BSD te vinden.

Het eindresultaat: een overzicht van oude en bestaande BSD live cd's.

Uiteindelijk leverde al het spuurwerk een overzicht op van oude en actieve projecten die zich bezig hielden/houden

met BSD live cd's. Het geheel is samengevat in de tabel. Er zullen ongetwijfeld nog projecten ontbreken, maar het lijkt voor dit moment meest complete overzicht te zijn.

Zie [Table of live distributions-NL](#) ↑

Live cd's voor eindgebruikers

In deze artikelen kijken we naar BSD live cd's die gericht zijn op eindgebruikers. Een aantal projecten viel daardoor af. FreeNAS, pfsensen, m0n0wall (en misschien ook XORP) zijn meer gericht op netwerkdiensten. Frenzy werd niet mee-

genomen omdat het zich meer gaat richten op systeembeheerders en minder op eindgebruikers. Uiteindelijk werden de op de volgende bladzijde vermelde live cd's getest:

- BSD Anywhere
- DragonFly Live
- Fugulta
- OpenBSD Live
- MarBSD
- NetBSD Live
- FreeBSD
- DesktopBSD
- RoFreeSBIE

We zullen ze kort bespreken.

BSDanywhere

BSDanywhere staat nog in de steigers met een recente beta3 vrijgave. Het was de bedoeling op 24 september een definitieve versie te hebben tijdens de OpenExpo 2008 in Zurich/Winterthur, maar die datum is niet gehaald. *BSDanywhere* is gebaseerd op OpenBSD 4.3. De ontwikkeling begon in mei 2008 en Stephan Rickauer, de ontwikkelaar, houdt het tempo er goed in.

Als grafische werkomgeving is gekozen voor *Enlightenment* met een kleine collectie programma's, zoals Firefox, Thunderbird, The GIMP, Abiword en Audacious. Enlightenment is een aantrekkelijke werkomgeving en het geheel maakt een vlotte indruk. Vanuit het perspectief van eindgebruikers zijn er twee minpunten te noemen. *BSDanywhere* start niet direct verder door tot de grafische werkomgeving. Deze moet worden opgestart via de commandoregel.

Het installeren op de harde schijf is ook geen sinecure. Op de commandoregel moet 'bsd.rd' worden opgestart en het installatieprogramma moet vervolgens worden verwezen naar de OpenBSD-installatiebestanden.

Fig.2: BSDanywhere combineert OpenBSD met een Enlightenment desktop

Dragonfly Live

De *DragonFly LiveDVD* moet als experimenteel worden betiteld, maar is zeker het proberen waard. Bij de start komen we direct in de grafische werkomgeving (Fluxbox) en zien we een beperkt aantal programma's (emacs, vim, pidgin, firefox 3, xpdf, xchat).

Een pictogram op het bureaublad start de installatiewizard op. De wizard bestaat uit twee terminalvensters, een met de tekstgebaseerde installatie en de ander met het logboek van de verschillende stappen. De vensters bij de installatiestappen bieden meer dan voldoende informatie om beginnende gebruikers wegwijs te maken.

Zowel de KDE als GNOME LiveDVD's zouden interessant moeten zijn voor nieuwe gebruikers, omdat de meeste Linux gebruikers al ervaring hebben met een van de twee omgevingen. De installatie op de harde schijf is niet eenvoudig en dat is wel een nadeel. De website van het project is een van de weinige die aanvullende informatie aan de bezoekers geeft.

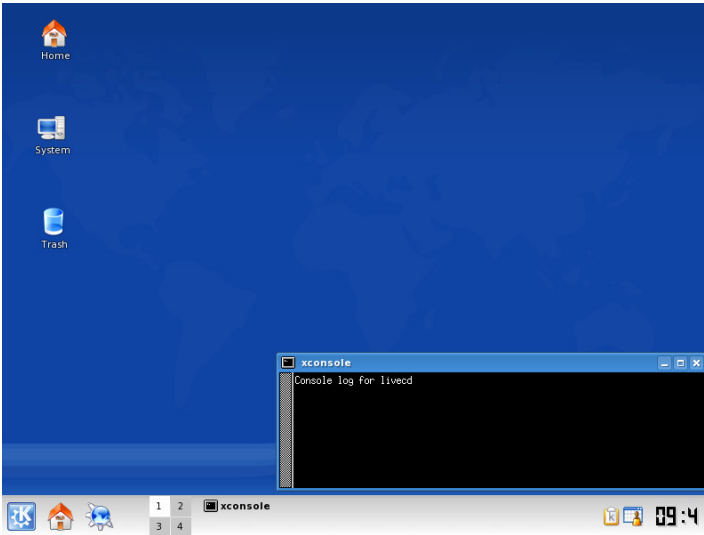

Fig.4: OpenBSD Live is beschikbaar in verschillende smaken, waaronder een met de KDE grafische werkomgeving

MarBSD

René Maroufi is verantwoordelijk voor *MarBSD*. Zijn werk omvat drie versies van *MarBSD*:

MarBSD-light zonder een grafische werkomgeving en een beperkt aantal programma's (via de commandoregel);

MarBSD-serial is vergelijkbaar met *MarBSD-light*, maar gebruikt een 'serial console' in plaats van een muis en toetsenbord;

en *MarBSD-X*, een basissysteem gebaseerd op OpenBSD met de *fvwm* en *cwm* window managers.

De website van *MarBSD* biedt veel informatie voor bezoekers, zij het dat het meeste in het Duits is geschreven. Een van de artikelen geeft een goede uitleg over OpenBSD voor Linux-gebruikers en een ander vertelt hoe we zelf een OpenBSD live cd kunnen bouwen.

Terzijde: de verschillende projecten van live cd's die op OpenBSD zijn gebaseerd verwijzen naar het artikel van Kevin Lo op de OnLamp website: 'Building an OpenBSD Live CD'. Een ander artikel, van meer recente datum is dat van Andreas Bihlmaier's op de OpenBSD wikiiv.

NetBSD Live! 2007

De *NetBSD Live! 2007* cd is de snelste van het stel. Bij het opstarten krijgen we een op tekst gebaseerd stappenplan gepresenteerd met vragen over de taal, het toetsenbord, de tijdszone en DHCP. Vrijwel direct is het aanmeldscherm (KDM) zichtbaar met de keuze als gebruiker of als root in te loggen.

De grafische werkomgeving is zeer volledig met KDE 3.4.5 en bijbehorende programma's. Daarnaast zijn Abiword,

The GIMP, Dia, Inkscape, Firefox, XMMS en een aantal spellen toegevoegd. Toch blijft de grafische omgeving snel reageren en werkt heel prettig. Misschien niet helemaal juist geformuleerd, maar de NetBSD Live! 2007 leek qua ervaring het meest op Knoppix.

Het nadeel is ook hier dat er geen duidelijke mogelijkheid is om de cd op een harde schijf te installeren. Omgekeerd is NetBSD Live! 2007 prima geschikt als schijf voor het veilig stellen van bestanden. De cd kan bestanden lezen van ext2/ext3-, Fat-, Macintosh HFS- en NTFS-bestandssystemen en dat kan zeer van pas komen.

De tussenstand

Tot dusverre hebben we stilgestaan bij live cd's die zijn gebaseerd op OpenBSD, NetBSD en Dragonfly. De live cd's met OpenBSD als basis liepen uiteen van vrij kale systemen tot complete omgeving met een grafische interface voor de eindgebruiker. Jammergenoeg kan alleen van DragonFly Live worden gezegd dat het eenvoudig op een harde schijf te installeren is. Het is wel een experimentele schijf en we zullen moeten wachten hoe de ontwikkeling verder gaat. In het volgende artikel nemen we de live cd's onder de loep die gebaseerd zijn op FreeBSD. *Vervolg op pag. 43.*

Fig.5: NetBSD Live! 2007 is een van de snelste en complete live cd's

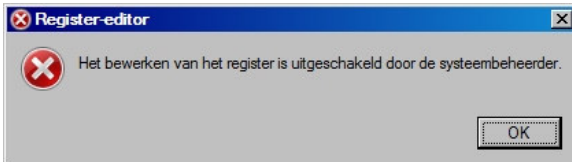
Uit de Baak geklapt

Ruud Uphoff

Ook deze periode twee heel merkwaardige verschijnselen, kennelijk veroorzaakt door een virus 'in het wild'. Helaas is ook nu niet te achterhalen welk virus of andere malafide software de dader was. In beide gevallen was alleen bekend dat niet lang geleden een virus van het systeem was verwijderd, maar nu deed zich een ander hinderlijk verschijnsel voor.

Geen toegang tot het register meer

Geen toegang meer tot het register. Als de gebruiker probeerde 'regedit' te starten, verscheen het schrikbeeld van figuur 1, hieronder. En dat voor àlle accounts, ook de beheerder.

Nu was het verschijnsel voor mij direct herkenbaar. Er was met groepsbeleid geroemd. Via groepsbeleid kan Grote Machtige Systeembeheerder in de professionele versies van Windows NT, diverse functies van het systeem blokkeren of het systeem verzieken voor Nietige Nederige Gebruiker. Alleen heeft de club in Redmond even vergeten dat de meeste systemen in woonhuizen staan bij allemaal systeembeheerders die toch echt alleen maar gebruikers zijn.

Ik dacht het probleem simpel op te lossen door groepsbeleid te starten en daar de betreffende blokkade uit te schakelen,

maar helaas, onder Windows XP Home en de varianten van Windows Vista Home hebben we geen groepsbeleid en de problemen deden zich voor op een systeem met Windows Vista Home Premium. Maar de betreffende blokkades zijn door malafide software wel rechtstreeks in het register aan te brengen.

Om toegang tot het register te krijgen moeten we dus echt het register *in*. Het lijkt een onmogelijke situatie. Toch is het probleem oplosbaar. Wat uit het register moet worden verwijderd is deze sleutel:

```
HKEY_CURRENT_USER\
Software\Microsoft\Windows\
CurrentVersion\Policies\
System
```

Daarin staat de waarde `DisableRegistry Tools` met de inhoud 1. Een poging om de

hele sleutel met `reg.exe` subcommando 'delete' te verwijderen gaf op de opdrachtrompt hetzelfde resultaat.

Maar nu de veroorzakende software van het systeem was verwijderd, zou een nieuw account niet besmet moeten zijn. De oplossing is dan relatief eenvoudig. Eerst wordt een nieuw beheersaccount gemaakt en daarmee wordt het register bezocht. Waar het dan om gaat, is het achterhalen van de unieke ID van het nieuw account onder `HKEY_USERS`. Een normaal gebruikersaccount begint daar altijd met de tekenreeks `S-1-5-21`. Het is genoeg even de laatste groep van

vier cijfers te noteren. Daarmee weten we welk account we niet moeten hebben!

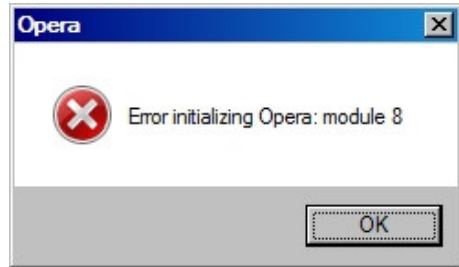
Als het te repareren account beheer-rechten heeft, moeten we die eerst verwijderen. Vervolgens loggen we in met het te repareren account. We maken een snelkoppeling naar regedit.exe en starten die via de rechter muisknop, keuze 'Als administrator uitvoeren'. In het register gaan we nu onder HKEY_USERS op zoek naar de regel S-1-5-21 die niet eindigt met de eerder genoemde laatste vier cijfers. Daaronder gaan we naar de sleutel Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\System en verwijderen die helemaal.

Waarom helemaal? Die sleutel hoort normaliter niet te bestaan. Ze is aangeemaakt door de betreffende malafide software en er kunnen ook nog andere ongewenste waarden in staan.

Opera in de fout!

De browser Opera is niet zo populair als Firefox maar toch een fraai product voor wie de eigen filosofie van de makers weet te waarderen. Maar er heeft minstens één programmeur aan gewerkt die alsnog gezakt is voor het certificaat 'programmeren voor beginners'. Heel vaak kun je zoals we dat noemen 'hard coded' aan een bestandsnaam refereren zonder daarvoor genadeloos afgestraft te worden. Maar iets dat meestal goed gaat, dus niet altijd, is voor 100% fout. En dat ondervond een fan van Opera, toen het account van zoonlief niet met

Opera wilde werken. Starten van de browser leverde alleen maar figuur 2 (hieronder) op.

Nu ben ik een ervaren programmeur en ervaring is niets anders dan elke stommeit minimaal één keer zelf uitgehaald hebben. Als een programma onder één bepaald account niet werkt, dan denk ik dus meteen dat het betreffende account ene kopie zal zijn van een ander. En ja-wel, het bleek zo te zijn en de kopie was op de juiste wijze tot stand gekomen. Maar als het account van Piet wordt gekopieerd naar dat van Jan en een programmerend minkukel had een pad naar C:\users\Piet... en nog wat gebruikt, dan kun je het schudden. Je hebt echt geen toegang tot de bestanden in het account van iemand anders.

De oplossing is in zulke gevallen ook simpel. De map %APPDATA%\Opera verwijderen laat Opera denken dat voor het eerst wordt opgestart vanuit dit account. De map wordt daardoor opnieuw aangeemaakt. Opera zoekt nu weer hartstikke fout naar

C:\users\<<naam>\roaming\opera, maar nu tenminste met de juiste waarde voor <naam>.

Fotografie in zwart-wit de klassieke filtereffecten langs digitale weg

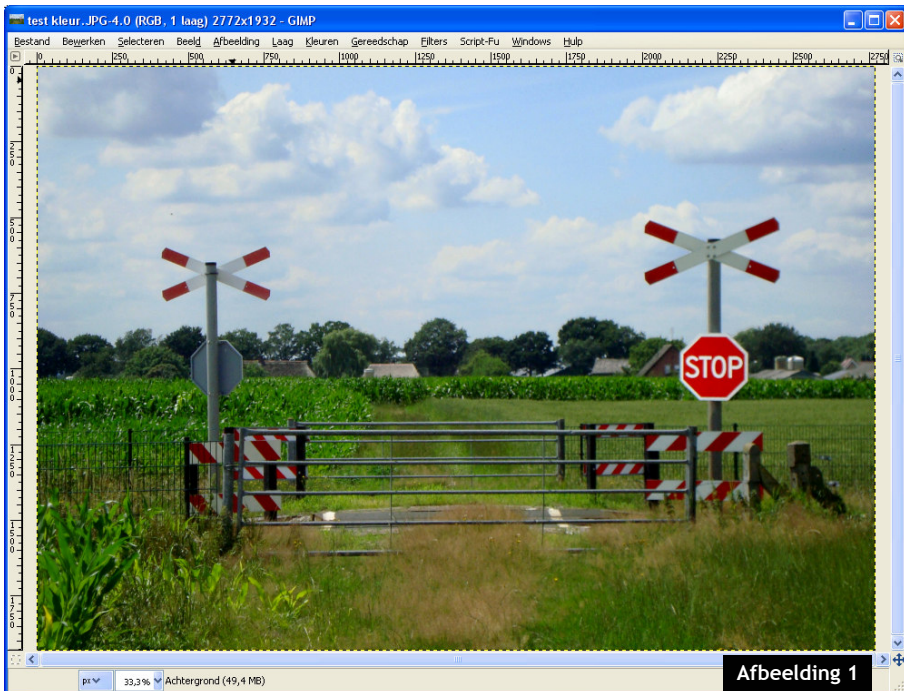
Wessel Sijl

Bij eerdere publicaties in de *Software-Bus* heb ik aandacht besteed aan fotografie in zwart-wit. Voor een fraaie omzetting van kleur naar zwart-wit, heb ik de veelzijdige mogelijkheden van de zogenaamde kanaalmixer beschreven. De meeste zichzelf respecterende fotobewerkingsprogramma's, zoals Photoshop, the GIMP, Paint Shop Pro, enz., beschikken over zo'n kanaalmixer, maar de bediening wordt toch soms als lastig ervaren. Er zijn echter hulpmiddelen die dit flink kunnen vereenvoudigen. Ik dit artikel ga nader op de effecten die kunnen worden verkregen - gebaseerd op de ge-

kleurde optische filters van weleer - en hoe dit op eenvoudige wijze kan worden bereikt.

De klassieke filters

In de regel wordt het effect beoogd van de ooit veelgebruikte optische filters, die bij analoge fotografie in zwart-wit werden gebruikt. Veel 'oude rotten' die nog met zwart-witfilm hebben gefotografeerd, weten precies wat deze filters (de belangrijkste: geel, oranje, rood, groen, blauw) deden, en kunnen dat op basis van deze ervaring digitaal vlot bereiken met de kanaalmixer. Maar voor

degenen die zo'n ervaring bij analogo fotograferen niet hebben opgedaan, is het verdienen om de bedoelde effecten - wat er precies mee kan worden bereikt - nader te omschrijven. Het gekleurde optische filter hield (ik hanteer hier bewust even de verleden tijd en bedoel het in relatie met het fotograferen op zwart-witfilm) de eigen kleur ongehinderd door. Daarmee werd bereikt dat bepaalde tinten lichter of juist donkerder werden weergegeven. Er werd daardoor in meer of mindere mate af van de werkelijkheid afgeweken, en werd ook het contrast beïnvloed.

Dit alles kan ook op de moderne digitale wijze ook met de kanaalmixer worden bereikt.

De werking van de klassieke filters wordt hieronder nader verklaard. Dit wordt ook gevisualiseerd met voorbeelden. Ik ga uit van de originele opname in kleur. Zie afbeelding 1 op de vorige bladzijde. Deze opname bevat een aantal primaire kleuren, die op verschillende manieren worden omgezet naar zwart-wit, al naar gelang het soort filter.

Geelfilter

Het geelfilter laat in zwart-wit de wol-

ken beter afsteken tegen een wat donkerder geworden lucht. Gele tinten worden nagenoeg als wit weergegeven, oranje en rode tinten worden wat lichter. De complementaire kleur blauw daarentegen wordt wat donkerder weergegeven. Vandaar die hiervoor genoemde fraaiere iets donkerder lucht. Dit filter werd veelal standaard ingezet bij analoge fotografie in zwart-wit. Zie ter illustratie afbeelding 2 hieronder. De witte wolken steken mooi af tegen de lucht, zonder te overdrijven. De ondergrond blijft genuanceerd.

Afbeelding 2

Oranjefilter

Het oranjefilter werkt volgens hetzelfde principe als het geelfilter, maar dan wat krachtiger. De blauwe lucht wordt nog donkerder (donkergrijs) en rode en oranje tinten worden een stuk lichter weergegeven. Hiermee wordt een dramatischer effect bereikt. Bij nevelige landschappen is het prachtig ter correctie:

Afbeelding 3

het doet het de nevel een flink stuk opheffen. En groene tinten (gras, struiken, enz.) worden wat donkerder weergegeven.

Zie ter illustratie afbeelding 3. De lucht wordt al aardig donker weergegeven. Idem het groen in de ondergrond. De rode tinten van het verkeersbord worden fletser.

Roodfilter

Het effect van dit filter is nóg krachtiger. Het blauw (bijvoorbeeld van de lucht) wordt genoeg zwart, terwijl oranje en rood zeer licht - bijna wit - wor-

den weergegeven. Hierdoor wordt een welhaast surrealistisch effect bereikt. Het rode pannendak tegen een blauwe lucht bijvoorbeeld, wordt in zwart-wit een lichtgevend wit dak tegen een mysterieuze zwarte lucht. Zie ter illustratie afbeelding 4 hieronder. De lucht is mysterieus zeer donker geworden. Het rood in het verkeersbord is vrijwel net zo licht als de witte delen.

Afbeelding 4

Groenfilter

Dit filter heeft een min of meer vergelijkbare werking als het geelfilter, zij het iets minder krachtig. Maar groene tinten worden in zwart-wit genuanceerder en gevarieerder weergegeven. Het laat zich dan ook dankbaar inzetten bij natuurfotografie met veel verschillende groene tinten.

Blauwfilter

Dit filter werd / wordt relatief weinig gebruikt. Het doet het omgekeerde van de

hiervoor beschreven oranje- en roodfilter. Blauw wordt vrij licht weergegeven. Minder geschikt voor landschappen, maar heel verdienstelijk voor bijvoorbeeld portret- en naaktfotografie, waarbij blauwe ogen lichter en rode lippen donkerder worden weergegeven.

Tot zover deze effecten, die langs digitale weg allemaal met de kanaalmixer met enkele muisbewegingen kunnen worden bereikt. Na de kanaalmixer op 'monochroom' te hebben ingesteld, kunnen de hiervoor omschreven effecten traploos worden ingesteld met de schuifbalken. Zie afbeelding 5. Dit is de kanaalmixer van het fotoprogramma GIMP, bij

andere fotoprogramma's zijn ze min of meer vergelijkbaar.

Vele variaties zijn met de kanaalmixer mogelijk; veel meer dan met de optische filters van weleer. En de effecten kunnen gewoon op het beeldscherm worden gevolgd. De effecten volgens het geel-, oranje- en roodfilter kunnen met de bovenste (Rood) en onderste (Blauw) schuifbalk worden verkregen, met name door de rode balk

naar rechts in te stellen, en de blauwe balk naar links. Bij het blauwfilter effect is dat precies het omgekeerde. En het groenfilter effect kan vooral met de middelste schuifbalk gecombineerd met een klein beetje verschuiven van de blauwe schuifbalk.

Het is een kwestie van doen, uitproberen, om hiermee een stuk ervaring op te bouwen. Er zijn echter tools, waarmee dat op snelle en eenvoudige wijze kan worden bereikt. In de regel met plug-ins voor de bekende fotobewerkingsprogramma's. Het aardige is dat de in te stellen effecten meestal zijn vernoemd naar de optische filters van weleer. Voor het

Er zijn uiteraard ook betaalde versies, waaronder het merk Nik. Zeer goede Plugins, maar ook prijzig.

Met het installeren van een gratis Plugin

door mij gebruikte programma GIMP zijn er verschillende prima Plugins voor omzetting naar zwart-wit te downloaden. Bijvoorbeeld 'Filterd BW' en 'BW Labs'. Deze zijn te vinden op de zogenaamde Plugin Registry van the GIMP. Zie: <http://registry.gimp.org>.

Zie afbeelding 6 voor een screenshot van de GIMP Plugin 'Filtered BW'.

Enkele andere goede opties, die in programma's zoals Photoshop en Paint Shop Pro kunnen worden geïnstalleerd zijn:

- *Virtual Photographer* (die naast de zwart-wit omzettingen ook nog vele andere interessante opties heeft). Zie: <http://www.optikvervelabs.com>
- *Rudolf's Black and White Works Plugin*. Zie: http://www.rudolf.it.pl/bw_works.html

Deze plugins zijn gratis te downloaden, en daarom heb ik deze als eerste genoemd. Er zijn trouwens (veel) meer van zulke gratis Plugins; een beetje speuren op internet levert al veel op. Zie bijvoorbeeld deze sites:

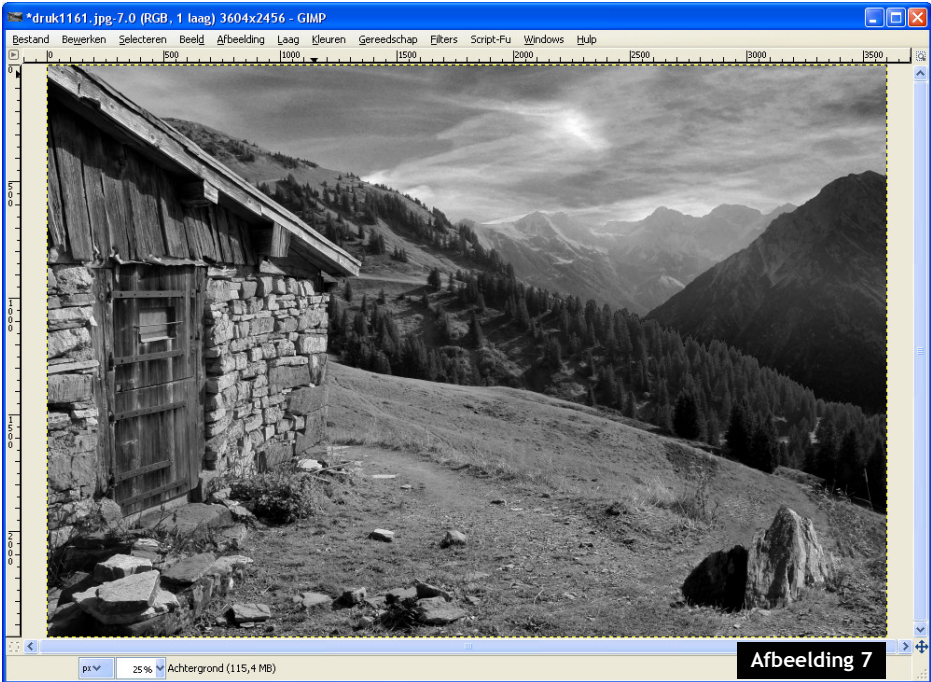
- <http://thepluginsite.com/resources/freeps.htm>
- http://www.freephotoshop.com/html/free_plugins.html

voor het omzetten naar zwart-wit miskomt je weinig, en kun je naar hartenlust experimenteren. De mogelijkheden voor het verkrijgen van gevoelige, dramatische of plastische effecten in zwart-wit zijn legio. Heb je eenmaal de slag te pakken, dan smaakt het naar meer.

Als afsluiter presenter ik een voorbeeld van de mogelijkheden met een foto, die ik heb gemaakt in het Vorarlberg. De lucht heb ik het effect van een lichtrood filter gegeven, het groen op de voorgrond van een geelgroenfilter, en de berghut van een lichtoranjefilter. Dit na eerst deze elementen te hebben geselecteerd - want dat kan natuurlijk ook: filteren van een of meer aparte delen van een foto, met verschillende effecten. Zie afbeelding 7, op de volgende bladzijde.

Heel veel succes, en ik hoop spoedig wat experimenten te mogen zien, bijvoorbeeld op de Digigalerie van het Platform DigiFoto.

Ubuntu, Stoutmoedige Steenbok

Hans Lusing

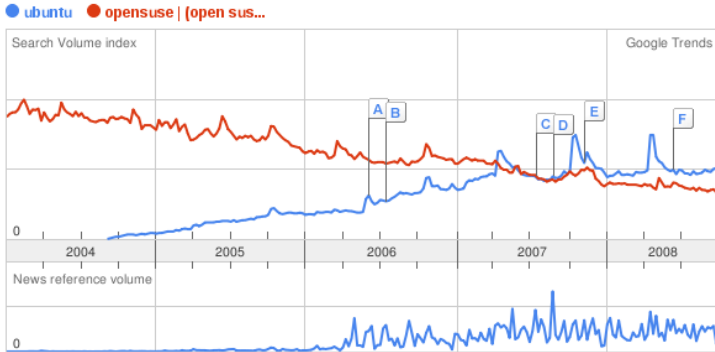
Al bijna zolang als Ubuntu Linux wordt uitgebracht, sinds oktober 2004, is het verreweg de populairste Linux-distributie. Voor velen is Ubuntu zelfs synoniem met Linux. Mooi is dit te zien met Google Trends, dat weergeeft hoe vaak naar een bepaald woord of combinatie van woorden wordt gezocht.¹

Afbeelding 1 op de volgende pagina toont het aantal malen dat naar Ubuntu (blauwe lijn) en het aantal malen dat

naar één van de andere top-10 Linux-distributies (rode lijn) wordt gezocht. Vanaf halverwege vorig jaar ligt de blauwe lijn van Ubuntu boven de rode lijn van de overige top-10 gecombineerd.

Een tweede indicatie van de populariteit van de verschillende Linux-distributies wordt geboden door de ranglijst van de website Distrowatch.com, die het aantal dagelijkse opvragingen van de distribu-

1) Google Trends is zeker niet perfect. Als naar het Afrikaanse woord Ubuntu, zonder relatie met Linux, wordt gezocht, wordt dat ook meegeteld. Toch denk ik dat het wel vnl. om Ubuntu Linux gaat. Kijk maar eens naar het beginpunt van de blauwe lijn: dat is ongeveer september 2004, toen Ubuntu zijn eerste versie presenteerde.

Afbeelding 1: Google Trends: Ubuntu vs. overige top 10

Rang	Distributie	Treffers per dag
1	Ubuntu	2185
2	openSUSE	1695
3	Mint	1465
4	Fedora	1188
5	Debian	1156
6	Mandriva	1143
7	PCLinuxOS	1115
8	CentOS	589
9	Damn Small	561
10	Dreamlinux	527

Tabel 1: Treffers per dag over laatste 3 maanden bij Distrowatch.com

tie pagina's meet. Tabel 1 toont het aantal treffers per dag gedurende de laatste 3 maanden voor de top-10 distributies. Ubuntu staat bovenaan maar het verschil met de overige top 10 is veel minder groot dan bij Google: het aantal treffers per dag voor de nummers 2 t/m 10 is in totaal 9439 tegen 2185 voor Ubuntu. Mogelijk hangt dit samen met het feit dat Distrowatch.com meer wordt bezocht door mensen die al redelijk ingevoerd zijn in het Linux-distributielandchap.

Vanaf het begin is het beleid geweest elk half jaar, in april en in oktober, een nieuwe versie uit te brengen. Deze ver-

sies krijgen een versienummer bestaand uit de laatste cijfer(s) van het jaartal en het maandnummer, van elkaar gescheiden door een punt. Zo was de eerste versie 4.10, de volgende 5.04 enz.² Elke versie krijgt ook de naam van een dier met

een speciale eigenschap, en wel zo dat de woorden voor de eigenschap en het dier allitereren. Zo werd de eerste versie *Warty WartHog*, het Wrattige Wrattenzwijn, genoemd, of ook wel kortweg *Warty*. Het volledige lijstje vind u in het artikel van Jan Stedehouder over 'Ubuntu - de weg naar de ruige reiger', dat verscheen in *SoftwareBus 2008-03*.

De *GigaHits 2008-05* brachten u de jongste Ubuntu-spruit 8.10, genaamd *Intrepid Ibex*, ofwel de Stoutmoedige Steenbok. Met behulp van de update manager is hij ook later snel up-to-date te brengen.

Met de halfjaarlijkse uitgiftecyclus hangt samen dat verbeteringen geleide-

² Er was één uitzondering: in plaats van 6.04 verscheen met enige vertraging 6.06.

lijk worden ingevoerd zodat elke uitgifte meestal niet zo heel veel van de vorige verschilt. Hoe verder je terugkijkt, des te groter zijn de verschillen. De Stoutmoedige Steenbok verschilt dus ook niet zo sterk van zijn voorganger 8.04, de Ruige Reiger (Hardy Heron), die u bij de *GigaHits* 2008-03 aantrof.

Wat zijn nu de belangrijkste verschillen?

- In de eerste plaats wordt allernieuwste Linux-kernel 2.6.27 toegepast. Naast heel wat bug fixes is de ondersteuning van allerlei hardware er fiks op vooruitgegaan.
- Daarop draait de nieuwste versie 7.4 van het grafische systeem X.org. Dat is nu in staat om vrijwel altijd automatisch de juiste configuratie voor de aangeboden hardware te vinden. Een apart configuratiebestand is dan niet meer nodig.
- Ook de desktop is vernieuwd met de nieuwste versie 2.24 van Gnome. Ook hier veel bug fixes en diverse nieuwe mogelijkheden. Zo heeft de bestandsbeheerder Nautilus nu ondersteuning voor tabs en ondersteunt de archiefbeheerder Fileroller meer bestandstypen. En vanzelfsprekend is de standaard bureaubladachtergrond weer veranderd, zij het dat hij wel z'n bekende bruinachtige tint heeft behouden.
- Verder zijn er:
 - een nieuwe netwerkbeheerder, versie 0.7, met diverse lang verwachte nieuwe functies,
 - verschillende nieuwe mogelijkheden in Samba, de software voor

communicatie met Windows computers, zoals versleuteld netwerkverkeer en betere integratie met de nieuwste Windows-versies,

- ondersteuning voor een geheime versleutelde map binnen uw Home map,
- de mogelijkheid om vanuit het paneel-applet voor het wisselen van gebruiker een gastsessie zonder wachtwoord te starten,
- een nieuwe plug-in voor de Totem videospeler om vrije digitale video's van de BBC (de British Broadcasting Corporation) op te halen en te spelen,
- en meer

Een belangrijk verschil is verder dat de Stoutmoedige Steenbok maar 1,5 jaar zal worden ondersteund. De Ruige Reiger was een zgn. LTS (Long Term Support) uitgifte met 3 jaar ondersteuning voor de desktop, en zelfs 5 jaar voor de server. LTS-uitgiften verschijnen om de twee jaar. De eerste was 6.06, de tweede 8.04, en de volgende zal 10.04 zijn.

U kunt uw computer met de *GigaHits* 2008-05 booten. De eerste menukeuze is Ubuntu, en vervolgens kunt u er voor kiezen om Ubuntu live te draaien vanaf de *GigaHits* of het direct op uw harde schijf te installeren. Als u er voor kiest Ubuntu live te draaien kunt u het als het goed bevalt alsnog vanaf het Gnome bureaublad installeren.

De DOSgg wenst u een vruchtbaar gebruik van Ubuntu!

Slecht bewaarde geheimen ●

Ernst Roelofs

Bij (veelvuldig) gebruik van internet kunt u door ondoordacht gebruik in een kwetsbare positie komen. Over enkele van die gevaren gaat onderstaand stuk.

Het wereldwijde web, ooit een klein onderdeel van een nog groter internet, kent vele krochten. Van ontboezingen in persoonlijke dagboeken (blogs) en vertrouwelijke documenten tot (illegale) software, listig voorzien van virussen om uw computer bijvoorbeeld gratis en voor niets om te toveren in een zombie. Een computer in de greep van anderen en bijv. gebruikt voor het versturen van SPAM of grote aanvallen op andere computers (servers). U vindt het allemaal en nog veel meer op internet. Al surfend is het onmogelijk om in een mensenleven overal in de digitale wereld te geraken maar met zoekmachines zoals Google of de zoekfunctie van peer to peer programma's als FrostWire is met een beetje kennis van zaken veel te vinden, ook documenten die privé zijn. Met enige regelmaat komen dan ook vertrouwelijke stukken in de media bovendrijven die al dan niet per ongeluk gevonden zijn. Het is daarom belangrijk bij gebruik van peer to peer software goed op te letten welke mappen wel en welke mappen niet gedeeld mogen worden en wat er zich in die mappen bevindt.

Niet alleen aan downloaden kleven gevaren, ook het binnenhalen van programma's heeft risico's. Er zijn zelfs gevaren waarvoor u alleen maar uw computer hoeft aan te zetten en te verbinden met internet. Het gebruik van geen of stan-

daard-wachtwoorden voor computer, printer en router is bijna hetzelfde als een fiets niet op slot zetten. Uw computer zelf zult u er niet door kwijtraken maar mogelijk wel de inhoud.

Zonder adequate wachtwoordbeveiliging kunnen inbrekers (hackers) gemakkelijk in uw computer komen en aan de haal gaan met persoonlijke gegevens zoals creditcardgegevens of vertrouwelijke stukken. Ook kan er software geïnstalleerd worden die alle toetsaanslagen registreert (keyloggers) zodat na enige tijd al uw wachtwoorden bij de hacker bekend zijn. Zodra deze bekend zijn kan de snoadaard zich als u gaan voordoen en bijvoorbeeld allerlei leuke dingen op uw kosten bestellen met natuurlijk een ander bezorgadres dan het uwe.

U bent dus kwetsbaar als u niet goed in de gaten houdt wat u binnenhaalt of wanneer u de digitale voordeur wagenwijd openzet door geen (nieuwe) wachtwoorden te gebruiken. Maar ook in uw contact met andere personen via internet is voorzichtigheid geboden. Het af luisteren van e-mails (en VoIP, Voice over IP of internetbellen) gebeurt bijvoorbeeld op grote schaal door de Amerikaanse overheid via Echelon. Ook als u geen terrorist bent, kunt u onbedoeld opvallen doordat in een profiel te passen en/of verkeerd woordgebruik. In het verleden zijn via Echelon verkregen gegevens echter ook misbruikt voor bedrijfspionage ten gunste van Amerikaanse firma's; je hoeft dus geen slecht-

terik te zijn om in de gaten gehouden te worden.

E-mails hebben dezelfde status als brieven en hiervoor gelden min of meer dezelfde regels. Iemand zo maar beledigen mag bijvoorbeeld niet en e-mails worden in de rechtszaal als bewijsmateriaal geaccepteerd. Misschien zelfs *cookies*.

E-mails kunnen gemakkelijk bewaard, doorgezocht en ... doorgestuurd worden. Een jonge vrouw zag op deze manier een erotisch getinte e-mail aan haar vriendje de halve wereld overgaan en raakte daardoor haar baan kwijt. Ook de pennevrouwen of filmpjes van vrienden of volstrekt onbekenden kunnen een eigen leven gaan leiden en u in een kwetsbare positie brengen. Of het nu gaat om een bloot filmpje voor vriend of vriendin, een al dan niet juiste mededeling in een blog of achtergelaten op ontmoetingsites als Hyves, er kan een tijd komen dat die grappige mededeling of foto een onverwacht ongewenst neveneffect krijgt. Internet is vluchtig maar kan tegelijkertijd erg hardnekkig zijn. Hoe populairder iets is, des te vaker het gekopieerd en verspreid wordt en dus en des te moeilijker te verwijderen. Berichten en bestanden kunnen lang blijven bestaan. Denk niet dat er over u niets te vinden is. Ook u zult inmiddels de nodige digitale sporen achtergelaten hebben. Als u gaat googelen zult u verbaasd staan wat er allemaal over u te vinden is; bijvoorbeeld uw opmerkingen tijdens de ALV van uw dochters voetbalvereniging die alle notulen op de website plaatst.

Natuurlijk valt het allemaal mee. Gelukkig is lang niet iedereen er in de digitale wereld erop uit om u in diskrediet te

brengen of heeft de vaardigheden daartoe. Er zijn gelukkig relatief weinig hackers tegenover een grote groep goedwillende internetgebruikers. Toch is een leeggeplunderde rekening of een afgevoerde sollicitatie door een misplaatst bericht op een forum of nieuwsgroep niet de hoofdprijs waarop u zit te wachten. In de digitale wereld is het niet anders dan in de echte wereld: denk 2 keer na alvorens iets te doen.

Wat kunt u doen? *Goed opletten en nog eens goed opletten* zowel t.a.v. van wat en waar u downloadt, waar u uw persoonlijke gegevens of epistels achterlaat en wat u anderen per e-mail, datingsite of internetgemeenschap toevertrouwt. Verder is het belangrijk computer en router te voorzien van niet gemakkelijk te raden wachtwoorden en bij voorkeur deze regelmatig te veranderen. Wachtwoorden sla je natuurlijk niet op de computer op zonder gebruik van een wachtwoordprogramma en vertrouwelijke informatie wordt bij voorkeur via een beschrijfsprogramma als PGP verstuurd en opgeslagen. Verder zijn virusscanners (zeker op Windows-computers) een must.

Tenslotte kan een recent gemaakte backup uitkomst bieden, wanneer het onverhoopt toch fout gegaan is en u belangrijke gegevens bent kwijtgeraakt of bestanden onherstelbaar beschadigd zijn door een virus of moedwillig wissen van uw harde schijf.

Over het verwijderen van digitale sporen, de aanleiding van dit artikel, lees ook: www.infoworld.nl/web/Artikel/Hoe-wis-je-je-digitale-verleden2.htm.

Privé surfen in werktijd

Kees van der Vliet

Andere activiteiten in-de-baas-z'n tijd dan waarvoor de werknemer is aangenomen vormen al sinds mensenheugenis veelbesproken discussiepunten.

WC-bezoek, verlengde pauzes, praatjes bij de koffie-automaat, privé-telefoongesprekken en nu ook: roken buiten of in de rookkamers. Het zijn allemaal vormen van 'suboptimaal presteren', die in geld uitgedrukt in de miljoenen zullen lopen, als we ze bij elkaar optellen.

De laatste jaren vormt privé internetten-in-werktijd een niet te verwaarlozen aanslag op de productiviteit. Op het werk e-mailen en surfen voor eigen gebruik baart sommige werkgevers zorgen. En er zijn dan natuurlijk bedrijven die daar gretig op inspringen. Het Duits/Amerikaanse Astaro (www.astaro.com) is zo'n bedrijf. Het rekent u voor: 'slechts' 10 minuten per werknemer per dag = 40 uur per jaar. En dat maal het aantal werknemers per bedrijf. Reken eens uit hoeveel dat kost! Nog afgezien van de risico's die het 'vrije' surfen kunnen opleveren. Niet alleen malware (daar zijn firewalls en antiviruses oplossingen voor), maar ook juridische gevaren. Wat bijvoorbeeld als het niet bij surfen blijft, maar ook zaken als: downloaden (porno, illegale software/films), chatten met oneerzame bedoelingen, hackpogingen, (meewerken

aan) bedrijfsspionage of het lekken van informatie.

Daar moet iets aan gedaan kunnen worden: *controle!*, *toegangsrechten!*, *blokkeren!*, *belemmeren!* En zo werd **Astaro Web Gateway** ontwikkeld. Ze hebben

het maar meteen breed aangepakt, zodat je met één pakket alles onder controle hebt: netwerktoegang, URL-filtering, detectie van ongewenste software of inbraakpogingen, beheer van IM/P2P-applicaties (Skype e.d.), en van bandbreedtegebruik, volledige rapportage van webgebruik op elk werkstation. De service is op abonnementsbasis.

De ontwikkelaars claimen dat Astaro Web Gateway het reguliere pc-gebruik niet hindert.

Een uitgebreide checklist voor

werkgevers om werknemers veilig te kunnen laten internetten (maar zonder controle op privégebruik!) is te vinden op: <http://security.networksolutions.com/business-security/Employee-Internet-Use-Checklist.shtml>

Anderzijds wordt geklaagd over en gewaarschuwd voor werkgevers die zonder scrupules privé-email lezen, analyseren of wissen. Afgezien van wat zich aan de waarneming van de gebruiker onttrekt. Vooral in de VS schijnt dit zorgwekkende vormen aan te nemen: www.net-security.org/secworld.php?id=6149.

En: www.identitylogix.com/14.html. Beveiliging en alertheid zijn niettemin ook in het belang van de werknemers!

FreeBSD-based live disks (deel 2)

Jan Stedehouder

In dit tweede deel staan wel stil bij drie live cd's die op FreeBSD zijn gebaseerd. In het eerste deel bekeken we live cd's voor OpenBSD, NetBSD en Dragonfly. Mooie projecten, maar we misten bij de meeste de mogelijkheid om de cd op een harde schijf te installeren. Zullen de drie kandidaten voor dit deel het beter doen? We bekijken FreeSBIE, DesktopBSD and RoFreeSBIE. Zoals we zullen zien, kan RoFreeSBIE beschouwd worden als een samensmelting van de andere twee cd's.

FreeSBIE

FreeSBIE kan worden gezien als een voortzetting van het FreeBSD live-project en werd voor het eerst vrijgegeven in 2003. De meest recente versie (2.0.1) is al weer anderhalf jaar oud en was gebaseerd op FreeBSD 6.2. FreeSBIE presenteert een grafische desktop, gebaseerd op Xfce (met Fluxbox als alternatieve mogelijkheid).

Het aantal programma's is beperkt, maar voor eindgebruikers in eerste instantie afdoende. Abiword en Gnumeric zijn beschikbaar voor het kantoorwerk. Firefox, Thunderbird, xchat en GAIM dragen zorg voor de verbindingen met de buitenwereld. The

GIMP, Inkscape en GQView vullen de grafische afdeling in en Beep Media Player, BMPx en MPlayer zorgen voor het multimediale gebeuren. De werkbladerachtergrond verandert bij iedere volgende start.

Deze live cd heeft geen mogelijkheid tot installatie op de harde schijf. In een interview met Distrowatch Weekly (nummer 186, 22 januari 2007) verklaarde ontwikkelaar Matteo Rondato dat dit ook geen hoge prioriteit had. Hij geeft er de voorkeur aan dat gebruikers in dat geval direct FreeBSD gebruiken.

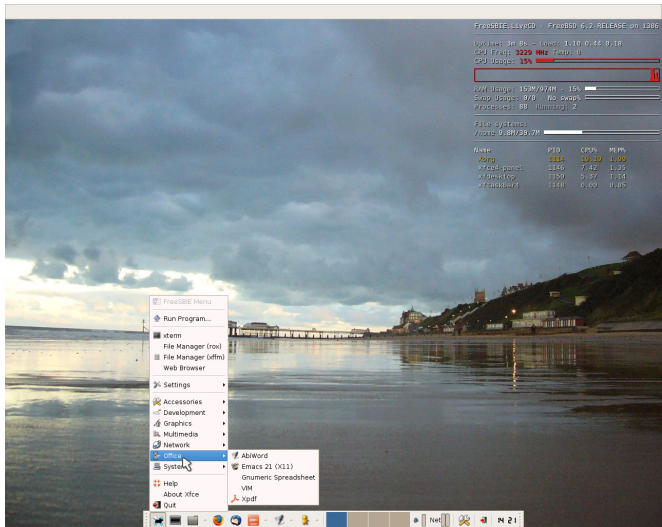

Fig. 6: FreeSBIE maakt gebruik van de Xfce grafische omgeving

DesktopBSD

DesktopBSD is in *SoftwareBus* nr.1 van dit jaar uitgebreid besproken. DesktopBSD en PC-BSD zijn twee BSD's die zich

heel duidelijk op eindgebruikers richten. De DesktopBSD tools maken het makkelijker om software te beheren, de netwerkverbindingen in te stellen en partities en externe apparaten te koppelen.

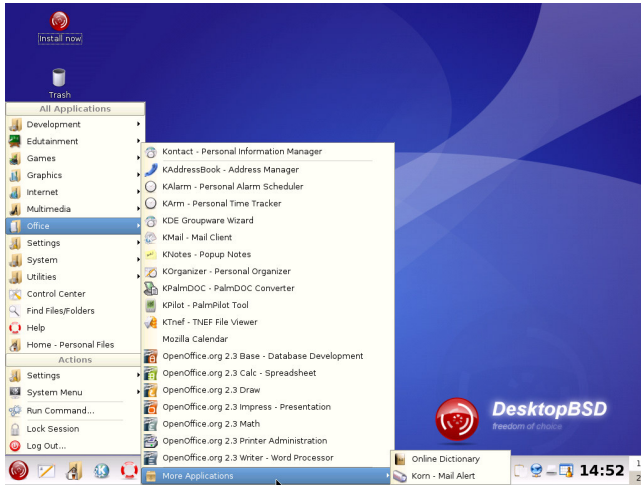

Fig.7: DesktopBSD heeft een omvangrijke set programma's

gave van FreeSBIE 2.0.1. De extra tijd is gebruikt om een omvangrijker live dvd samen te stellen en de werkomgeving op te knappen.

Waar FreeSBIE gebruik maakt van Xfce, kiest RoFreeSBIE voor KDE 3.5. Xfce is nog steeds beschikbaar, maar is zeker niet zo afgewerkt als de KDE-desktop.

Het KDE-menu is omgevormd tot een opgevoerde en toegankelijke boom. Bij Knoppix werd het menu snel onoverzichtelijk door het grote aantal programma's. RoFreeSBIE heeft het

menu teruggebracht tot een aantal hoofdcategorieën:

De KDE grafische werkomgeving is mooi afgewerkt. De live cd is 1,5 GB groot en dat biedt ruimte voor extra programma's, zoals OpenOffice.org, Firefox en Thunderbird naast de toch al ruime collectie op KDE gebaseerde programma's.

RoFreeSBIE

RoFreeSBIE is gebaseerd op - wat een verrassing - FreeSBIE. De meest recente vrijgave kwam acht maanden na de vrij-

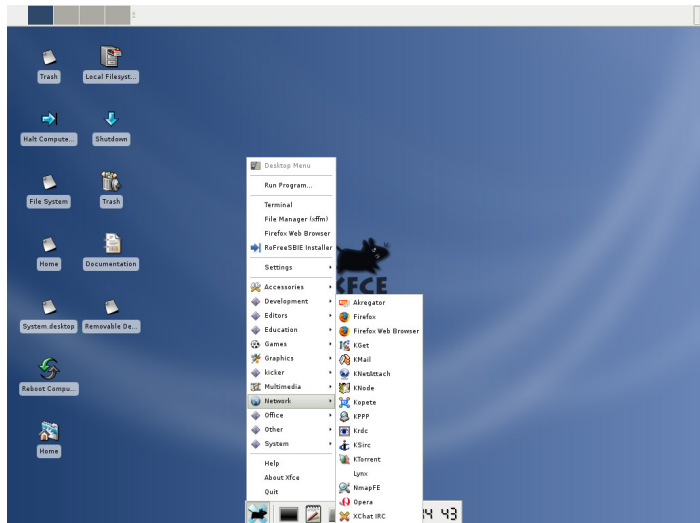

Fig.8: RoFreeSBIE's Xfce desktop laat geen herten sneller kloppen

Software, de programma's

- RoFreeSBIE tools,
- DesktopBSD tools,
- Utilities
- Computer operations,
- Control Center (voor de instelling van KDE)
- etcetera

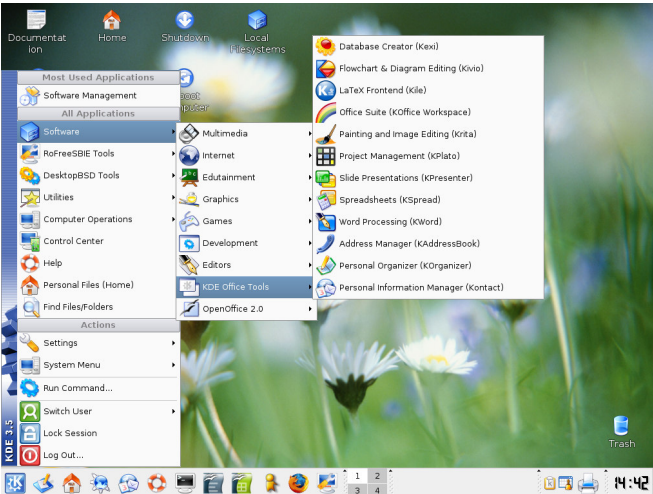

Fig. 9: ... maar de KDE desktop is inspirerend te noemen.

De RoFreeSBIE tools verbergt een aantal interessante hulpprogramma's. Onder Configuration staan de tools voor het instellen van het netwerk, de 'vuurmuur', de gebruikers, de tv-kaart en de draadloze verbindingen. Het kopje Antivirus zullen we niet snel tegenkomen op een Linux- of BSD-schijf, maar komt hier met ClamAV en F-Prot. Gebruikers van Ubuntu zullen blij zijn met het item Add Remove Programs, maar de FreeBSD Ports Browser (FPB) die dan wordt opgestart lijkt niet op hun hulpprogramma voor installatie van programma's. Desalniettemin is FPB een mooie grafische

schil voor het installeren van ports of packages.

De hoofdcategorie DesktopBSD tools laat zien dat RoFreeSBIE voortbouwt op het werk van DesktopBSD. Het item Software Management start de Package Manager op, wat een alternatief is voor FPB.

Als gebruiker hebben we dus twee mogelijkheden om software te installeren.

RoFreeSBIE doet dat ook met andere programma's. Zo krijgen we drie webbrowsers (Firefox, Opera en Konquerer), twee office suits (KOffice en OpenOffice.org), twee IM programma's (Pidgin en Kopete). Op die manier krijgen we een bredere kijk op de beschikbare programma's.

schikbare programma's.

We kunnen RoFreeSBIE op de harde schijf installeren door via RoFreeSBIE Tools → Installations de RoFreeSBIE installer op te starten. De wizard begeleidt ons stap voor stap bij de installatie. Na de installatie zullen we merken dat root, het beheerdersaccount, nog steeds geen wachtwoord nodig heeft.

Conclusie

In deze twee artikelen was de belangrijkste vraag of er live cd's zijn, gebaseerd op BSD, die het voor Linux- en Windows-gebruikers makkelijker maken om snel en eenvoudig met BSD kennis te maken. Natuurlijk kunnen we ons dan

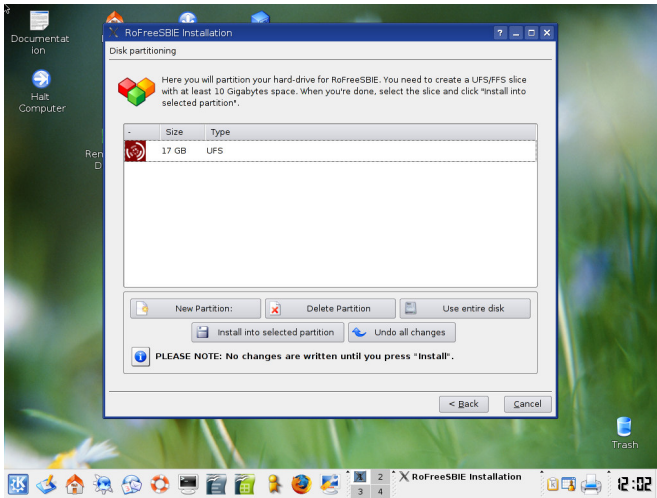

Fig.10: De RoFreeSBIE installer is overgenomen van DesktopBSD

altijd afvragen om een live cd met een complete grafische werkomgeving en toepassingsprogramma's, gecombineerd met een handig stappenplan voor installatie überhaupt wel geschikt is als introductie tot BSD, maar dat terzijde. De live cd's voor BSD zijn in een aantal gevallen nauwelijks te onderscheiden van hun Linux-broertjes. Dat laat wel zien dat BSD prima te gebruiken is voor de meeste dagelijkse werkzaamheden. Wat er onder de motorkap gebeurt, kan altijd nog worden uitgelegd.

De meeste BSD live cd's die we hebben bekeken, zijn niet echt gericht op eindgebruikers, laat staan op beginnende eindgebruikers. De meerderheid richt zich op ervaren BSD-collega's. Dit verklaart misschien ook waarom de beschikbare documentatie rudimentair genoemd mag worden of waarom handige stappenplannen voor de installatie ontbre-

ken. Immers, ervaren BSD-ers weten wat ze moeten doen. Toch?

De ontwikkeling van Linux gaat soms koortsachtig snel, soms tot het punt waarbij stabiliteit het moet afleggen tegen het streven naar vernieuwing. De ontwikkeling van de BSD live cd's verloopt daarmee vergeleken zeer langzaam. De meeste live cd's gericht op eind-

gebruikers zijn in de loop van 2007 vrijgegeven. We vinden signalen dat de FreeBSD live cd's geleidelijk richting FreeBSD 7.0 bewegen. Op de FreeSBIE mailinglist staat de melding dat in november 2007 met het werk wordt begonnen. DesktopBSD heeft in maart 2008 een vroege snapshot release vrijgegeven. Bij BSD staat stabiliteit voorop en het feit dat de nieuwe KDE 4-werkomgeving nog geen stabiele reputatie heeft, maakt het wellicht lastiger om nieuwe BSD live cd's samen te stellen.

NetBSD Live! 2007, RoFreeSBIE en DesktopBSD kunnen we aanraden als jullie kennis willen maken met een BSD-desktop. BSDanywhere en DragonFly kunnen in de toekomst nog heel mooie resultaten gaan opleveren. Bij BSDanywhere hopen we dat een eenvoudige harddisk installer wordt toegevoegd aan de toch al bijzondere combinatie van OpenBSD en de Enlightenment-werkomgeving.

GigaHits 2008-06

Henk van Anel
(coördinator DiscTeam a.i.)

Daarnaast hebben we een thema over kerst op de GigaHits gezet (+ Kerst 2008). Hierin vind je onder meer:

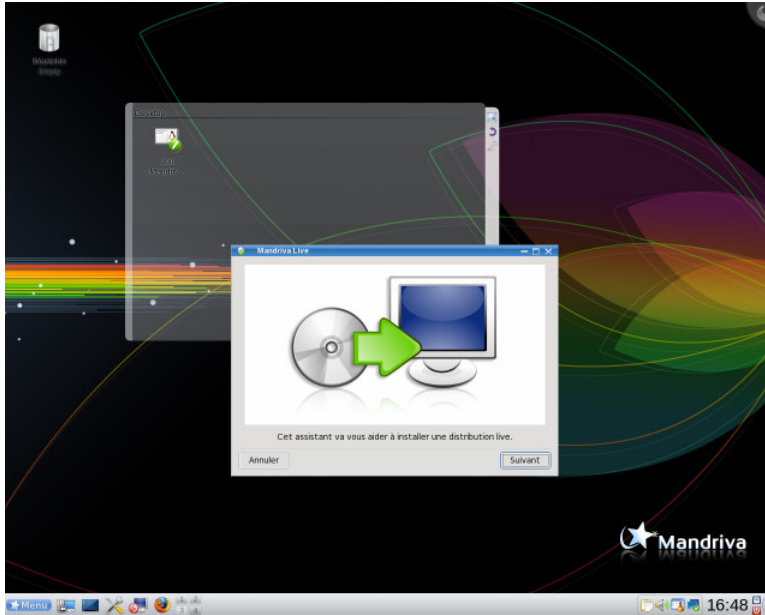
- ✦ Kerst themes voor je bureaublad (still en animated)
- ✦ Kerst-wallpapers (still en animated)
- ✦ Kerstmuziek (om af te spelen en om zelf mee te zingen, maar ook een aantal muzikale filmpjes van dezelfde liedjes)
- ✦ Kerst-spellen
- ✦ Kerst screen savers (plat en 3D)
- ✦ Kalenderprogramma's
- ✦ Kerst-ringtones

Deze keer zullen de gebruikers van de GigaHits begroet worden in kerst-sfeer. Als het menu opent, begint een kerstfilmpje met kerstmuziek te spelen. Het geluidsvolume kun je gemakkelijk instellen. Je kunt het filmpje zelfs in full screen mode laten afspelen. En natuurlijk kun je het stop zetten.

Ook op deze GigaHits 2008-06 staan weer honderden nieuwe programma's. Verdeeld over vele rubrieken, zodat ieder wel weer iets interessants tegenkomt.

teem geïnstalleerd worden. Allemaal vanaf de GigaHits. Omdat het systeem van booten van Mandriva 2009 niet samen gaat met Ultimate Boot CD, hebben we deze keer geen 'multiboot' toege-

past en dus de Ultimate Boot CD weggelaten. Elders in dit nummer treft u een iets uitgebreidere beschrijving aan, geschreven door Hans Luning.

Mandriva is sterk in het herkennen en installeren van de hardware.

Ook de

nieuwe 'netbooks' worden uitstekend ondersteund.

Voor de Linux-liefhebbers hebben we deze keer de nieuwste Mandriva 2009 in DVD-versie geheel opgenomen. Vroeger heette dat Mandrake, één van de bekendste Linux-distributies. Met Mandriva 2009 hebben de Linux-adepten weer het nieuwste van het nieuwste in huis. Snel booten, keuze uit verschillende desktops (onder andere de nieuwste KDE en Gnome), de nieuwste toepassingen. Voor de 'probeerders' kan het 'live' opgestart worden, het kan ook definitief op je sys-

Voor GigaHits 2009-01 worden ook al plannen voorbereid. Het is de bedoeling om het de potentiële 'overstappers' van Windows naar Linux gemakkelijker te maken. Onder andere door een overzicht van software die op beide systemen draait of vergelijkbare software voor beide systemen.

Gezocht: Coördinator DiscTeam

Ben jij of ken jij iemand die dit zou willen worden, neem dan contact op met het DOSgg-bestuur.

Vraagbaken DOSgg

De DOSgg-VraagBaak-medewerkers zijn o.a. te bereiken via e-mail. Hieronder staan de namen, specialisaties en de e-mail-adressen.

Indien u *telefonisch* uw vraag wilt stellen, bel dan: **0317 707 425** of **0317 707 426**. zie hiervoor ook onze website www.DOSgg.nl onder *DOSgg HelpDesk*.

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Windows Vista	Bas v.den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs		cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ruud Uphoff		ru@vraagbaak@DOSgg.nl
	Hans Schuts		hs@vraagbaak.DOSgg.nl
Windows XP	Antoon van Rijn	Home & Pro	ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Home & Pro	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Joep Bär	w.o.Habo	joepb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Piet Molema	Genealogie	pm@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ruud Uphoff	Pro	ru@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	Home & Pro	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
Overige Windows	Arnold Spijker	3.x/95/98	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Alle	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Vader	95/98	cv@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans	95/98	hg@vraagbaak.DOSgg.nl
Linux	Ger Wesselink		gw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs		cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Lunsing	w.o. Habo	hl@vraagbaak.DOSgg.nl
Netwerken	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans		hg@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Schuts	Internet	hs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	ADSL	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
Office-pakket	Arnold Spijker	Spreadsheets	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	XP PowerPoint	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Evert van der Bos	Access	eb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cor Nouws	OpenOffice	cn@vraagbaak.DOSgg.nl
	Fedde Kortstra	Access	fk@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jacobus van Laatum	XP	jl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan Biemans	Word /VBA	jb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan van Doorn	Database	jd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Gorp	Spreadsheets	kg@vraagbaak.DOSgg.nl

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
	Rinus Alberti	Photoshop	ra@vraagbaak.DOSgg.nl
Beeldbewerken	Ton van Doorn	Video	td@vraagbaak.DOSgg.nl
	Isja Nederbragt	The GIMP	in@vraagbaak.DOSgg.nl
Webontwerp	Bas v.den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Vosman		hv@vraagbaak.DOSgg.nl
Hardware	Fred Soer		fs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Louis Baesjou		lb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn		td@vraagbaak.DOSgg.nl
Virus/veiligheid	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
Internet-telefonie	Florus Vogelaar		fv@vraagbaak.DOSgg.nl
	John van der Laak		jvdl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Bas v.den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Eeten		ke@vraagbaak.DOSgg.nl

Meer hulp van de DOSgg

Door vrijwilligers voor vrijwilligers. DOSgg-leden kunnen gebruikmaken van diverse manieren om antwoorden te krijgen op hun vragen.

Daarom alleen al is het aan te bevelen lid te worden van de DOSgg.

De DOSgg-VraagBaak is niet alleen via genoemde e-mailadressen en telefoonnummers bereikbaar, maar hulp en informatie is ook te verkrijgen via:

- het katern *Systemkennis* op de website www.DOSgg.nl
- internettelefonie. Zie daarvoor www.DOSgg.nl.
- het DOSgg-Forum: <http://forum.DOSgg.nl/index.php>. Antwoorden en reacties komen ook van andere forumbezoekers.
- nieuwsgroepen, newsserver: news.DOSgg.nl

Op de websites van de DOSgg is te lezen hoe de aanmelding verloopt. Forums en Nieuwsgroepen zijn grotendeels aan elkaar 'gespiegeld'.

- de bijeenkomsten van de DOSgg in De Bilt op 3 zaterdagen in 2009 en andere evenementen, zoals de HCC-dagen.
- diverse DOSgg-platforms hebben eigen informatie-faciliteiten

Colofon

De *SoftwareBus* is het officiële periodiek van de *Vereniging DOSgg* en verschijnt 6 keer per jaar.

De *SoftwareBus* is ook voor visueel gehandicapten beschikbaar. Nadere informatie bij de abonnenentenadministratie (zie hierna).

Elk nummer gaat vergezeld van een DVDROM met speciaal geselecteerde software.

Abonnementenadministratie DOSgg - SoftwareBus

Postbus 142

3960 BC Wijk bij Duurstede

e-mail: abonnementen@DOSgg.nl

Postbankrek.nr.:... 206202

IBAN: NL62 PSTB 0000 2062 02

BIC: PSTBNL21

Abonnementenprijzen in €:

	Per incasso	E.U.
HCC-leden	15,00	21,00
Niet-HCC-leden	24,00	30,00
Buitenland	zie www.DOSgg.nl	

Opgave abonnement SoftwareBus:

- via formulier op www.DOSgg.nl
- via formulier bij de e-mailing
- via een e-mail naar abonnementen@DOSgg.nl

Opzegtermijn van abonnement:

Opzeggen minstens 3 maanden vóór het einde van de abonnementsperiode.

- schriftelijk aan:
DOSgg, Postbus 142,
3960 BC Wijk bij Duurstede
- e-mail: abonnementen@DOSgg.nl

Vermeld uw e-mailadres voor bevestiging van uw opzegging.

Mutaties van niet-DOSgg-leden: Abonnenentenadministratie, Wijk bij Duurstede.

Adreswijzigingen DOSgg-leden:

Jansweg 38, 2011 KN Haarlem

tel. 023 - 7514000

e-mail: info@hccservice.nl

Kleine advertenties

Gratis voor particuliere abonnees, uitsluitend t.b.v. de (persoonlijke) hobby, voor aanbieden of zoeken van hardware/software/informatie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden advertenties te weigeren. *Opgave bij de redactie.*

SoftwareBus (*niet* voor abonnenenten)

Redactie: Kees van der Vlies, cvdvlies@doge.nl

Rob de Waal Malefijt (languerob@quicknet.nl)

Bestelservice: DOSgg

Postbus 142

3960 BC Wijk bij Duurstede

Ineke Kopuit (abonnementen@DOSgg.nl)

Druk: Misset Senefelder - Doetinchem

Ontwerp omslag en opdruk GigaHits:

Okker reclame - Veenendaal

GigaHits DVD-ROMs:

Coördinatie: Henk van Andel (a.i.)

Webshop: www.DOSgg.nl/eShop

Bij opzegging van het HCC- of DOSgg-lidmaatschap wordt het abonnement op de SoftwareBus *niet* automatisch beëindigd.

Werk mee met de DOSgg!

Vereniging DOSgg

De DOSgg ondersteunt gebruikers van computerbesturingssystemen voor thuisgebruik, zoals alle versies van MS Windows en Linux. Het lidmaatschap staat open voor leden van de HCC

De contributie voor het lidmaatschap van de HCC is afhankelijk van het aantal HCC-interessegroepen waarvan men lid is, Veel computertijdschriften *geven zeer aantrekkelijke abonnementskortingen via het HCC-lidmaatschap.*

Zie voor het actuele aanbod: www.hcc.nl. De DOSgg is een zelfstandige dochtervereniging van de HCC. De DOSgg is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Tilburg onder nummer 30123097.

Platforms

Een *platform* is een groep van leden die actief zijn rond een specifiek thema en dat onder de aandacht van de overige leden brengen. Op dit moment zijn er onder andere Platforms voor Windows, Linux, web-ontwerp, digitale videobewerking (DigiVideo), digitale fotobewerking (DigiFoto), Muziek, en een VoIP-forum.

Meer informatie staat op onze website www.DOSgg.nl

Bijeenkomsten

De DOSgg houdt drie maal per jaar of meer, op zaterdag, een bijeenkomst in het H.F. Witte-Centrum te De Bilt. Daarnaast geven wij acte de présence 'in de regio'. Op deze bijeenkomsten zijn er le-

zingen, workshops en demonstraties over actuele onderwerpen en zijn DOSgg-artikelen te koop.

Ook kunt u er terecht met uw vragen en problemen. Deze DOSgg-dagen vormen tevens voor veel leden een ontmoetingsplaats, waar vaak over nog heel veel andere zaken wordt gepraat dan alleen over computers.

Bestuur

- **Voorzitter:** Henk van Andel (voorz@DOSgg.nl)
- **Secretaris:** Florus Vogelaar
Hobbemalaan 78, 7312 MV Apeldoorn.
telefoon: 055 - 3552130
e-mail: fvoogela@doge.nl
- **Penningmeester:** Peter den Boer
(penningmeester@DOSgg.nl)
Postbank: 3827698 t.n.v. DOSgg, Epe
- **Publicaties:** Kees van der Vlies
(cvdvlies@doge.nl)
- **Lid:** Sander Wendling (wendling@planet.nl)
- **Lid:** John van der Laak (JohnvdLaak@hccnet.nl)
- **Lid:** Christ van Hezik (cvhezik@doge.nl)
- **Lid:** R.de Waal Malefijt (languerob@quicknet.nl)

